

Așa o vom vedea (în film) pe Anna Karenina
(Citiți în pag. 5-a articolul: „Rolurile Tatiane”)

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

**Microeverestul
sau aproximațiile
preciziei**

**Vom putea asista
la prelegeri ale lui
Hippocrate
și conversa
cu strămoșii?**

SINGUR, ÎN JURUL LUMII

PAGINA DE UMOR

Cine cumpără
un teroro-tron?

O răbdare de fier

Scrisoare literară

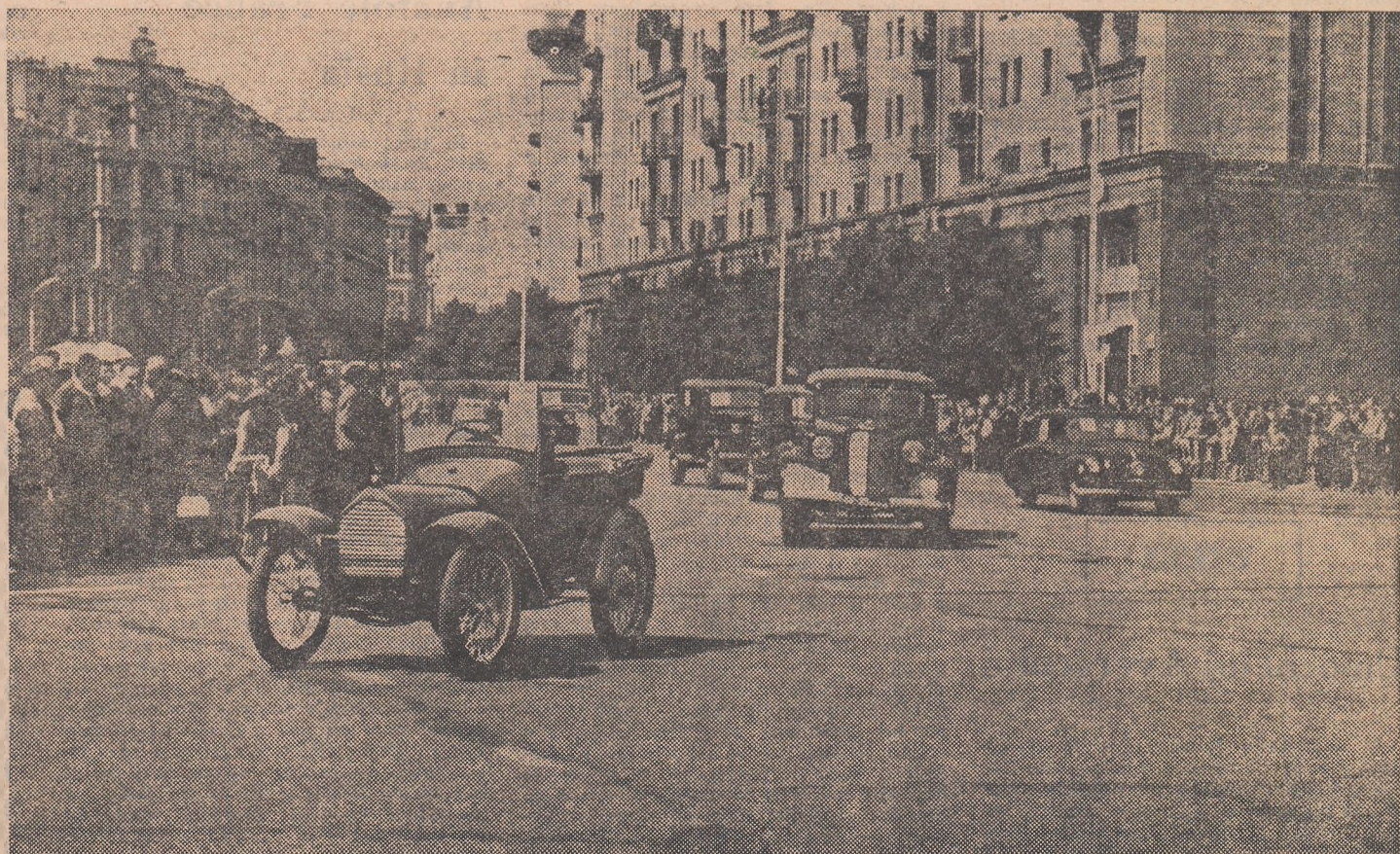
Anul XXIII

24

(1161)

16 iunie 1967

12 pagini, 1 leu

O paradă a automobilelor, care a avut loc luna aceasta la Moscova, a fost deschisă
de câteva vehicule veterane

MEMORII

L-am văzut pe Blok

...L-am întâlnit pe Blok a doua oară în 1918 și după aceea, în repetate rânduri, până în 1921. Era schimbat. Mi se părea că nu mai rămăsese nici urmă din cel pe care îl întâlnisem în 1911. Se buhăise, o paloare bolnăvicioasă îi acoperea fața umflată și nemișcată. Se ținea la tel de drept ca înainte, se împlinise la trup, dar mantaua pe care o purta îl făcea mai mic. De altfel, l-am văzut și în haină. Părea înalt doar când stătea jos; în picioare, depășea cu puțin o statură mijlocie.

Îmi aduc aminte de felul cum și-a citit poezia „Grădina privighetorilor” la „Casa poezilor” — instituție care a ființat la Petrograd în vara și toamna anului 1919. „Casa poezilor” se afla pe strada Liteinii, în clădirea cunoscută bătrânilor leningrădeni sub numele de „Casa Muruzi”. Această clădire era familiară lui Blok, întrucât a fost locuită multă vreme de Merejkovski și Ghippius. În timpul revoluției, însă, ei se mutaseră pe strada Sergheievski, lângă grădina Tavriceski. „Casa poezilor” ocupa, în clădirea amintită, o sală mică, într-un stil maur-negustoresc și două-trei camere ce serveau drept foaier.

Lectura „Grădinii privighetorilor” a avut loc, nu știu de ce, în cursul zilei: îmi aduc bine aminte că lumina se cernea prin ferestre și că soarele strălucea dincolo de ele. Aveam cincisprezece ani, știam pe de rost cea mai mare parte din versurile lui Blok și-l zeificam. Nici un fenomen artistic nu produsese, până atunci, o asemenea impresie asupra mea ca versurile lui Blok.

Îi împărțeam pe oameni în două: cei care cunosteau și iubeau versurile lui Blok și ceilalți. „Ceilalți” mi se păreau de categorie inferioară.

M-am așezat în primele rânduri. Nu era nici un fel de estradă. Blok era chiar în fața mea, la o măsură. A citit încetșor, cu o voce răgușită, fără patetismul obișnuit pe atunci, cu o intonație simplă și mișcătoare.

Lectura n-a durat prea mult. După ce a terminat de citit, zguduit, am ieșit primul în foaier. Eram alături de emoționat încît voiam să fiu singur.

L-am ascultat de multe ori pe Blok și totdeauna m-a impresionat profund. Îmi aduc aminte de lectura poemului „De ce te sfiești și-ți pleci capul” la „Casa artelor” (str. Moika, 59). Asta s-a petrecut ceva mai târziu, în 1920 sau la începutul anului 1921. Blok se urcase pe o mică estradă, care nu avea nici caledră și nici scaun; din cauză că era înconjurat din toate părțile de public, se dovedea emoționat. Sala părea fastuoasă, cu basoreliefuluri, cu candelabre înalte și doi oameni, cu amorași pe plafon. Blok citea cu o voce surdă, încetșor și ezitant, trecându-și greutatea trupului de pe un picior pe altul. Își găsea, parcă, anevoie cuvintele și trecea de pe un picior pe celălalt atunci când nu le afla pe cele necesare. De aceea părea că versurile erau compuse pe loc, în fața tuturor, pe estradă.

Îmi amintesc că în aceeași sală a fost citit și poemul „Cei doisprezece”, în anul 1921. Dar nu de autor, ci de soția lui — Liubov Dmitrievna. Blok era și el pe estradă. De data asta, la o măsură neapărată. Liubov Dmitrievna stătea în spatele mesei, iar Blok într-o parte, pe un scaun, cu capul aplecat, trist, arătându-se publicului din profil. Liubov Dmitrievna citea gălăgios, teatral, cu patos, când de pe scaun, când din picioare. Pe estradă, părea voluminoasă și sfingace. Brațele ei, dezvelite până la umeri, se bălăbăneau fără încetare. Blok tăcea. Mi s-a părut că nu se simțea bine ascultându-și soția recitându-i versurile.

Nikolai Ciukovski

VITRINA

Umorul lui Avercenko

În ansamblul literaturii ruse, dominată de problemele fundamentale ale omului și ale umanității, umorul zglobiu al lui Avercenko este o apariție insolită, care-i explică, într-o bună măsură, imensul succes de public. Risul lui molipsitor a cuprins, în primele două decenii ale acestui secol, publicul cititor rus, și nu numai rus. Revărsându-se, se poate spune cu prea multă generozitate din paginile revistelor umoristice, mai ales din acelea ale „Satiricon”-ului.

R. Gibravicius:

Ilustrație (Linogravură)

și „Noului Satiricon”, al căror redactor principal a fost Avercenko, risul lui, cu triluri înalte și ușoare, a dezvăluit oamenilor, după expresia folosită adesea, micile lor mari slăbiciuni. Pentru că Avercenko e un Brăescu rus, cu aplicații la viața civilă. Umorel lui n-are nimic din gravitatea și amarul umorului specific operei gogolienă sau din incisivitatea sarcasmului ilf-petrovan. Avercenko zboară, harnic, din floare în floare și culege, instantaneu, cu o grațioasă nepăsare, momentele de ridicol ce abundă în viața cotidiană a oamenilor. Proza lui, cu poantă sau fără, se alcătuește din mici scene de moravuri, strîns dialogate, cum sint, de pildă, cele din „O zi din viața unui om”. În câteva zeci de rânduri sint cuprinse patru scene, cu subtitluri grăitoare: „Acasă”, „Pe stradă”, „Față-n față cu moartea”, „Înainte de culcare”.

Conciziunea este, de altfel, una din virtuțile prozei lui Avercenko și paginile cele mai bune invederează constant această calitate ca în schițele „Viktor Polikarpovici”, „Bărbații”, „Icre negre”, unde orice amănunt și orice cuvînt de prisos au fost evitate, cu autentică măiestrie.

Avercenko nu creează caractere și eroii scenelor sale sint aleși dintr-o galerie tipologică prestabilită, fiind, de cele mai multe ori, binecunoscuți cititorului. Kulakov, din „Icre negre” este tipul funcționarului ce își curbează, icnit, spinarea în fața superiorilor săi; Tașkin e „un cavalier de industrie” de la începutul secolului care vinde oricui tot ce se poate vinde, dar nu și cumpără; poetul, din schița cu același nume, e submediocr și asaltează redacțiile și redactorii cu o sfințită nerușinare etc.

Chiar din această înșiruire se vedește comicul de moravuri al prozei lui Avercenko, dar un comic fără subtext dramatic, ce plutește dezinvolt la suprafața evenimentelor, solicitându-ne, fără pretenții, zîmbetul sau hohotul de ris. Pampasov e un sinueigaș ridicol, care își ocrotește lenea cu un truc ieftin, iar „Singuraticul” e de un pesimism nu mai puțin derizoriu; jalnică și insinuanta putere a obișnuinței din „Viața de toate zilele” preface actul odios în primej de desfătare.

Umorel adolescentin al scriitorului acaparează cu ușurință și cu bune efecte, în linia lui, orice temă. „Robinsonii” e, în acest sens, schița cea mai izbitoasă. Fostul agent de poliție Prov Ivanov Akașiev, naufragiat pe o insulă pustie, îl înfruntă pe cel de al doilea și ultim supravegheitor al catastrofei marine, intelectualul Pavel Narinski, de parcă s-ar afla amîndoi într-o circumscripție din Petersburg, în anii „cei mai buni” ai țarismului. Totul îi este interzis lui Narinski: să-și construiască o colibă, întrucît n-are autorizație, să posede o armă de vînătoare, să vîneze, să bea apă nefiartă, să dețină cîteva cărți etc. Iar cînd Narinski constată, stupefiat, că este salvat de la înec de veșnicul lui urmăritor, acesta din urmă îi declară candid: „Sigur că îmi ești seump. Cînd ai să te întorești în Rusia, va trebui să plătești vreo sută cincizeci de mii de ruble amenzi și să faci vreo sută cincizeci de ani de pușcărie”.

În aceleași tonuri este descrisă „Po-

vestea bolii lui Ivanov”, care „deviază spre stînga”, de la starea de Octombrian (Membru al „Uniunii din 17 octombrie”, partid al marii burghezii și al moșierimii), la aceea de Innoitor pașnic (membru al „Partidului înnoirii pașnice”), apoi mai „la stînga”, spre cadeți, pentru că în clipa în care cere să i se citească „Programul de la Erfurt”, comisarul ce-i supraveghea evoluția să-l considere, în sfîrșit, „copt” pentru arestare.

Soția fals-iubitoare și deputatul octombrian din Dumă, amanta-actriță, cu dragălaşenii smulse din replicile pieselor în care a jucat, pictorii super-moderniști, femeia ce naște trei gemeni, spre disperarea soțului, pînă atunci fericit, inspectorii de poliție — toți și totul se confundă în baia acidulată a prozei lui Avercenko, care și-a cheltuit cu perseverență talentul într-un fel de cronică umoristică, la zi.

P. G.

MICA ISTORIE LITERARĂ

Anatole France
în Rusia

În vara anului 1913, o „căruță fără cai”, un automobil al timpului, gîfîind pe drumurile Franței și apoi pe cele ale Germaniei se îndrepta spre frontierele Rusiei. Călătorul: Anatole Thibaut, cunoscut în întreaga lume sub pseudonimul Anatole France. Autorul „Insulei Pinguinilor” avea, pe atunci, șaiszeci și nouă de ani, dar nu era deloc grăbit. La 14 iulie face o escoală la Frankfurt pe Main, pentru a vizita casa-memorială Goethe. La Potsdam se oprește pentru a vizita castelul în care a locuit Voltaire. Apoi călătoria continuă, dar la granița Rusiei scriitorul abandonează automobilul din pricina drumurilor impracticabile și ia trenul pentru a ajunge la Petersburg.

Ce l-a determinat pe marele scriitor francez să întreprindă o asemenea lungă călătorie, la o vîrstă atît de înaintată? Anatole France era un mare amic al poporului rus. În 1905, ca președinte al „Societății prietenilor poporului rus”, a salutată revoluția rusă din acel an. Trei ani mai târziu, la o întrunire consacrată emigranților politici ruși, el și-a exprimat încrederea în victoria ideilor pentru care au fost ridicate baricadele anului 1905. Călătoria trebuia să-i înlesnească un contact direct cu poporul rus, cu civilizația acestuia și... iată-l pe Anatole France la „Ermitaj”, unde își petrece două zile, vizitînd, pe îndelete, sălile muzeului, oprindu-se în fața bustului lui Voltaire și fotografiîndu-se alături de marele său maestru.

De la Petersburg, scriitorul francez se îndreaptă spre Moscova. Vizitează Kremlinul, se oprește îndelung în fața catedralei Uspenski, după care se confundă

în labirintul străzilor moscovite, cu casele lor de lemn și nu uită să viziteze magazinele anticarilor, atît de familiare lui.

Aceasta a fost singura călătorie în Rusia a lui Anatole France, dar scriitorul și-a adus totdeauna amînte de ea cu plăcere și a rămas, pînă la sfîrșitul vieții (1924), un mare prieten al poporului rus și al Revoluției Socialiste din Octombrie.

SĂRBĂTOAREA POEZIEI

Festivalul Pușkin

Uniunea Scriitorilor din U.R.S.S. a hotărît să organizeze anual, în satul Mihailovskoe, un Festival Pușkin consacrat creației marelui scriitor rus. Hotărîrea reinnoiește o veche tradiție, întrucît acolo au avut loc, în 1899, festivitățile principale prilejuite de aniversarea a o sută de ani de la nașterea poetului, iar în 1918, primul Festival sovietic Pușkin.

Satul Mihailovskoe este strîns legat de o bună parte din viața și creația scriitorului. Acolo au fost scrise cîteva capitole din „Evgheii Oneghin”, poemul „Țigani”, „Contele Nulin” și tot acolo a cunoscut-o Pușkin pe buna lui prietenă Anna Kern.

Deschiderea Festivalului din acest an a avut loc la 2 iunie, la teatrul „A. S. Pușkin” din Pskov, cu o adunare la care au luat cuvîntul cercetători ai operei pușkiniene. În ziua de 4 iunie, scriitori și iubitori ai poeziei lui Pușkin au depus coroane de flori la mormîntul scriitorului, aflat în incinta minăstirii Svia-togorski.

Punctul culminant al Festivalului a fost adunarea de pe cîmpia Mihailovskoe, care a avut loc în aceeași zi. La adunare au luat parte peste o sută de mii de oameni.

REVISTA REVISTELOR

„Voprosi Literaturi”

nr. 4/1967

Ultimul număr al revistei „Voprosi Literaturi” recenzează, sub semnătura Lidiei Dolgoșeva, volumele „Orientări în literatura contemporană” de Eugen Simion și „Aspecte literare” de Matei Călinescu.

Autoarea recenziei semnalează, în introducerea, bogăția și varietatea peisajului criticii și istoriei literare din țara noastră. Cele două volume i se par semnificative în această direcție.

Remarcînd faptul că ambele au apărut în același an și că se ocupă, pe larg, de analiza poeziei române contemporane, Dolgoșeva notează: „Din această cauză lucrările par a se completa una pe cealaltă: autorii analizează creația diferiților poeți sau volume diferite ale aceluiași poet (de pildă, M. Beniuc, N. Cassian și alții), înfățișînd astfel cititorilor o imagine cuprinzătoare a poeziei românești contemporane și a creației unor poeți ca George Bacovia, Lucian Blaga și alții”.

În continuare, Dolgoșeva încearcă să înfățișeze, foarte succint, punctele de vedere ale celor doi critici față de fenomenul poetic românesc, cu elementele lui actuale caracteristice și cu filozofia corespunzătoare. În încheiere, Dolgoșeva se referă la studiile critice consacrate de Eugen Simion, în special, prozei românești și lucrărilor de critică literară ale lui Eugen Lovinescu, Paul Zarifopol, Perpessiciu.

actualitatea

MERIDIANE SOVIETICE

Orașul luminii

La vreo 40 de kilometri de Vilnius, spre apus, apar la orizont vestitorii celei mai mari centrale electrice din Lituania: două coșuri de 250 și 150 de metri. Curind după aceea se vede și orașul energeticilor: trezeci de blocuri albe cu câte patru etaje presărate în peisajul deschis, ușor vălurit. Pe lângă locuințele încântătoare, se află magazine, cofetării, restaurante, școli, grădinițe, toate unitățile comerciale și instituțiile necesare pentru 5 000 de locuitori. Elektrenai, „Orașul luminii”, este atât de tinăr, încât deocamdată nu își numără decît nașterile; are o maternitate modernă, dar nu are încă cimitir...

Vizitatorii centralei termoelectrice se cațără pe tot felul de scări — de beton sau de oțel —, trec pe lângă țevi groase și se pierd în umbra cazanelor uriașe sub care arde un foc al gheenei alimentat cu gaze și petrol. După un timp ajung pe o pasarelă, de unde li se înfățișează perspectiva halei mașinilor, lungă de 300 m și în care nu se zărese decît câțiva oameni. Această hală adăpostește patru agregate, fiecare de 150 000 kW, ceea ce dă o putere instalată totală de 600 000 kW (în 1931 întreaga Lituania dispunea de 38 000 kW!) Grație instalației moderne de comandă, fiecare pereche de agregate este deservită doar de patru mecanici și un inginer pe fiecare schimb.

Lituania își dublează, însă, necesarul de electricitate la fiecare patru ani. Pentru ca producția să nu rămână în urmă, s-a început construcția unei a doua hale, care nu va mai adăposti decît două agregate, dar avînd o putere dublă — 300 000 kW fiecare. După instalarea lor, Elektrenai va fi cea mai mare centrală din republicile baltice.

În primele luni ale anului 1960 terenul era încă virgin. Lucrările au fost începute în vară. Curind după aceea au prins să sosească instalațiile: cazanele de la Taganrog, turbinele de la Harkov, generatoarele de la Leningrad. La înzestrarea termocentralei au contribuit 300 de întreprinderi din 200 de orașe ale Uniunii Sovietice.

Curentul electric și aburul sînt produse la Elektrenai cu ajutorul gazelor naturale sosite din Ucraina. Conducta a pornit la drum în 1958; după ce a străbătut 650 km prin Ucraina și Belarusia, în 1961 a poposit la Vilnius. În 1966 a transportat 1,6 miliarde de metri cubi, înghițiți, însă, nu numai de termocentrală, ci și de 100 întreprinderi, fără a mai menționa numeroasele locuințe din orașe și sate. Afară de oraș, centrala electrică a mai adăugat peisajului un lac cu suprafața de 10 km², pe a cărui oglindă strălucitoare, printre insulele verzi, lunecă grațios vecele ambarcațiunilor de agrement. Aci se aflau înainte trei lacuri mărunte. Cînd s-a îndiguit riușorul Streva, pentru a asigura necesarul de apă de răcire, nivelul apei a crescut cu 10 m și cele trei lacuri s-au contopit.

VITICULTURĂ

„Vinoteca” din Tbilisi

„După potop, tata Noe a început mai întîi și mai întîi să cultive vița de vie” — așa a interpretat odinioară un cunoscut poet german, nu fără umor, în-dicația biblică că renașterea viilor a început în primul rînd pe muntele Ara-

rat, dintre Marea Caspică și Marea Neagră. Astăzi, pe aceste meleaguri, la nord de paralela 40 — cam pe aceeași latitudine cu Roma, Corsica și Plovidivul — unde soarele sudic îndulcește din belșug roadele pămîntului, se află sursa celor mai bune vinuri sovietice și, printre ele, a mult aromitoarei și plăcut în-țepătoare „Sovetskoe Șampanskoe”; numai combinatul de vinificație din Tbilisi livrează anual circa 7 milioane de șipuri buclate și pîntecoase, a căror „fizionomie” începe a deveni cunoscută în multe țări. Încît cu bun cu-vînt stema Gruziei, „republica vinurilor”, cuprinde, alături de spice de grîu, un ciorchine de struguri. R. S. S. Gruzină este astfel, principalul furnizor sovietic al licoarei despre care încă Plutarh spunea că „este cea mai folositoare dintre băuturi, cel mai gustos dintre leacuri și cel mai plăcut dintre alimente”, producînd un sortiment de vinuri (producția mondială = 260 de milioane hectolitri) care-și sporesc mereu faima și admiratorii.

Gruzinilor le place să vorbească mult despre vinurile lor; și lucrul nu e de mirare, întrucît prin partea locului cîrculă o vorbă care spune că aleasa lor băutură trece din butoaie în sticle, din sticle în pahare, din pahare în gîllej, din gîllej în burtă și apoi prin sînge în inimă și prin vorbă în gură. De aceea, ei afirmă, cu lux de argumente, că — la fel cu vîrstele omului — și vinurile au anume soroace cînd în viața lor se potrec mari schimbări de caracter: la opt, la zece sau la cincisprezece ani, după sort și loc de baștină, dar aproape fără excepție înainte de douăzeci de ani. De altmînteri, în vremi acum de mult apuse, cînd în Gruzia fetele erau măritate foarte tinere, se obișnuia ca mirele să închine la nuntă cu un vin din anul de naștere al miresei. Astăzi, însă, cei ce vor să știe în Gruzia ce soiuri de vin s-au produs într-o vară

anume, se duc la „vinoteca” din Tbilisi, unde cunoscătorii recunoscuți ca atare pot degusta „soare lichid” din cutare sau cutare an.

INDUSTRIE CHIMICĂ

Unul din doisprezece

Deși se transformase într-un centru petrolifer modern, Baku a continuat să importe conducte încă mult timp după Revoluție. Pînă cînd, acum 13 ani, conducătorii Azerbaidjanului au hotărît să schimbe radical situația, construind pe jărmul de nord al peninsulei Apșeron, la numai 40 km de capitală, o uzină și un oraș nou.

Sumgait s-a născut pentru a produce conducte, dar nu s-a mulțumit cu atît și astăzi industria chimică este mai puternică decît cea metalurgică. Pe malurile Caspicei a început construcția unuia din cele mai mari combinate chimice ale Uniunii Sovietice, ca și a celei mai importante fabrici de sticlă din Azerbaidjan.

Combinatul va cuprinde mai multe fabrici și va avea o producție variată. Gazele naturale, mai ieftine decît țifeiul și reclamînd mai puține operații de prelucrare, vor reprezenta materia primă. Două importante linii de producție vor porni de la etilenă și epichlorhidrină, care se vor obține tot acolo, sfîrșind cu o întreagă gamă de materiale plastice. Alte fabrici vor produce ierbicide și îngrășăminte (mai cu seamă superfosfat) în cantități de-a dreptul impresionante. Combinatul este atît de mare, încît, cu tot ritmul rapid al lucrărilor, nu va fi terminat pînă în 1970.

În al 18-lea an al existenței sale, Sumgait numără 117.000 de locuitori, din care fiecare al 12-lea lucrează în construcții, căci tot acolo se mai ridică

o importantă termocentrală, iar în 1968—1969 se va începe amenajarea unui port. De aceea planul general de dezvoltare a orașului îl prevede pentru un sfert de milion de locuitori.

SILVICULTURĂ

Multiplele fațete ale nucului

Micurina a numit nuca „piinea viitorului”. Într-adevăr, un kilogram de miez de nucă înlocuiește cu succes un kilogram de carne, unul de pește, de lapte, de piine, de cartofi și pere luate la un loc. Miezul copt conține pînă la 74 la sută grăsimi, 22 la sută proteine, glucide, acid ascorbic, vitamine. Uleiul care se obține din miez este foarte apreciat în pictură; mai mult, din el se fabrică lacuri de cea mai bună calitate, vopsele, tuș, săpun de toaletă și diferite preparate medicale. Miezul de nucă verde conține o cantitate impresionantă de vitamină C, de 40—50 de ori mai mare decît în lămii și portocale. În Armenia, sucul de nucă verzi se amestecă cu un sirop de zahăr și se dă albinelor pentru a îmbogăți mierea cu vitamină C.

Valoarea nucului nu stă, însă, numai în miez. Foarte utile sînt și pericarpul (învelișul fructului), coaja nucii, frunzele, scoarța pomului, lemnul. Pericarpul fructului verde conține pînă la 25 la sută tananți și coloranți. Frunzele conțin uleiuri eterice. Mirosul puternic al nucului este cel mai bun mijloc de luptă împotriva țîntarilor și musculițelor. Frunzele și lăstarii tineri ai nucului sînt o bogată sursă de fitoncide, iar lemnul se folosește în industria mobilă.

După ce am aflat despre multiplele întrebuințări ale nucului vom înțelege de ce silvicultorii din Kirghizia i-au spus copacul-combinat. În sudul acestei republici pădurile de nucă de la mari altitudini dau fructe de dimensiuni neobișnuite, cît un măr de mărime mijlocie. Selecționerii au numit acest soi de nuc „bombă”. Valoarea lui constă mai ales în împrejurarea că servește drept material auxiliar la obținerea unor soiuri noi cu proprietăți

mai valoroase. Unul din acestea este nucul rezistent la ger, plantat în zonele de munte unde înghețurile de primăvară sînt un dușman foarte primejdios. În total, în Kirghizia se cunosc mai bine de douăzeci de soiuri valoroase de nuc.

Vara, cînd pădurile de nucă sălbatici ale Kirghiziei, întinse pe 25.000 de hectare, emană miresme îmbătătoare, în ele se refugiază mii de oameni: turiști din toate republicile sovietice și de peste hotare. Iar cine a intrat măcar o dată în aceste păduri păstrează multă vreme în amintire imaginea lor.

CONSTRUCȚII

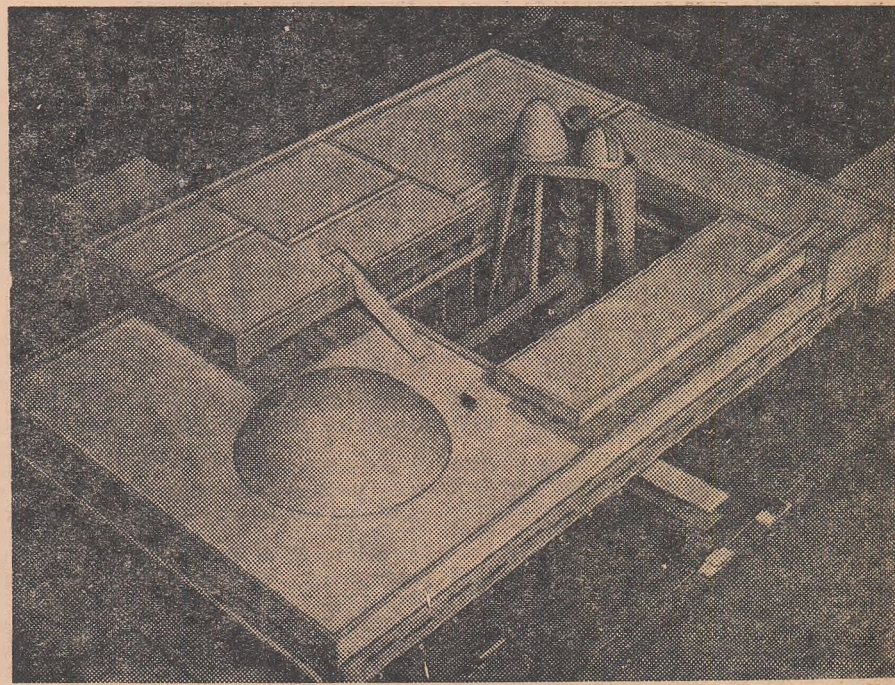
Noi orientări în arhitectură

Oricine știe, în Uniunea Sovietică se construiește masiv; în fiecare zi sînt date în folosință noi blocuri de locuit, răsar ca din pămînt noi cartiere, ba chiar orașe întregi. Evident, construcții de o asemenea amploare nu sînt posibile fără elemente prefabricate din beton armat, așa încît industrializarea a devenit o trăsătură caracteristică a arhitecturii sovietice.

Una din preocupările majore actuale ale arhitecților sovietici o constituie realizarea unei largi game de imobile care, pe de o parte, să satisfacă exigențele esteticii, iar pe de alta să autorizeze o mare libertate în planificarea interioară. Talent, imaginație, originalitate reclamă și ansamblurile încadrate cu imobile tip. La Leningrad, de pildă, pe bulevardul Novo-Izmailovski judicioasa combinație a clădirilor cu 5 și 12 etaje sau dispunerea blocurilor turn în cerc ca să formeze o curte interioară a avut drept rezultat crearea unor ansambluri cu aspect expresiv și armonios, eliberate de tarele uniformității. Adaptarea construcțiilor la natura înconjurătoare are și ea o mare importanță. La Kiev, în raionul Otradnoe, încorporarea unui lac existent în planul noului cartier a conferit acestuia un aspect original, intim, iar la Novosibirsk amplasarea orașului oamenilor de știință în plină pădure de conifere dă impresia că imobilele fac parte integrantă din natură, ca și pînii centenari care le înconjoară.

Varietatea elementelor asamblate în uzine, contribuie și ea, în ciuda industrializării și ritmului rapid al construcțiilor, la conservarea personalității, a tradițiilor arhitectonice locale. La Tbilisi, de exemplu, arhitecții au reușit să realizeze edificii tipice pentru ținuturile din sudul țării, cu balcoane, logii și scări de acces exterioare. În felul acesta folosirea elementelor tip nu numai că înlătură monotonia, dar oferă și o mare libertate de compoziție, expresivitate. În ce privește Moscova, aici au început să fie folosite în ultimul timp panouri vibrolaminate, fabricate în serie, care conferă fațadelor plasticitate și eleganță și osaturi și panouri care exclud zidurile portante.

Elementele prefabricate sînt larg folosite și în construcția marilor edificii publice: școli, ministere, săli de spectacole etc. Din ele rezultă clădiri cu pînă la 30 de etaje, cu forme zvelte și laconice, reușind să exprime în exterior destinația instituției pe care o găzduiesc.

Macheta Palatului Științei în construcție la Kiev

SINGUR, ÎN JURUL LUMII

Navigînd 226 de zile, cu o singură escală...

Pe promenada din Plymouth se aflau două fetițe cu fețișoarele obosite și cu ochii aproape lipiți de somn. Țineau în mână un panou pe care miinile lor stîngace scriseseră: „Dragă unchiule Chichester. Te rugăm foarte mult să nu întârzi! Dacă sosești tirziu, părinții au să ne trimită la culcare și n-o să te putem întîmpina. Grăbește-te!”

Sir Francis mai avea de străbătut cîteva zeci de mile. Deși nu putea vedea impresiionantul panou, se grăbea totuși. Știa că era așteptat și dorea să ajungă înainte de căderea întinericului. Era ultima etapă a cursei sale de cîteva luni. De data aceasta se întrecea cu soarele, care apunea însă nepăsător supunîndu-se legilor mecanicii celeste.

Mulțimea care invadase cheiul în formă de potcoavă din Plymouth era agitată. În schimb marea era înșelător de liniștită. Vîntul care bătuse pînă nu de mult se potolise brusc. Dar sir Francis comunicase prin radio: „Sosesec astăzi cu orice preț. Așteptați-mă diseară” — și oamenii aveau încredere în el, socotînd că gentlemanul galant, corect și punctual se va ține de cuvînt. Deasupra valurilor se roteau pescăruși. Ceva mai sus zburau elicopterele televiziunii. Fanfarele răpăiau. În larg ieșise o armadă de o mie de ambarcațiuni: șalupe, yachturi, bărci cu motor, goelete pescărești, șleperi, bărcuțe de cauciuc etc. De multă vreme nu se mai desprinsese simultan de țărmul peninsulei Cornwall un număr atît de mare de vase. Apelul comandamentului marinei militare de a nu se ridica obstacole în calea yachtului „Gipsy Moth IV” și de a se păstra o distanță respectabilă nu avusese nici un ecou, așa încît au fost trimise în larg două dragoare; ele au încadrat yachtul lui Chichester, îndepărtînd din preajmă-i ambarcațiunile stînjenoare.

Între timp soarele cobora tot mai mult spre asfințit. Cei 200 000 de locuitori ai orașului Plymouth, care în ziua aceea memorabilă — 28 mai 1967 — se dublaseră parcă printr-un miracol, își pironiseră literalmente ochii, binocurile și ochenele pe linia orizontului, asemănătoare cu un cocktail alcătuit din vișniul cerului și albastrul mării.

Cele două fetițe cu înduioșătorul afiș continuau să aștepte pe țărm; din cînd în cînd stropi mari de apă sărată le împroșcau fața și hainele.

— Unde sint părinții voștri? — le-am întrebat.

— Acolo — arată una dintre ele cu degetul spre o berărie, care din ajun își schimbaseră numele în „Gipsy Moth IV”.

— Vă rugăm să nu-i chemați încă — interveni numaidecît cealaltă.

Înghițind mereu tablete împotriva răului de mare, radio și telecomentatorii transmiteau reportaje din larg, iar camerele de luat vederi agățate de turnul farului din Plymouth țineau sub observație armada care se apropia de țărm, cu „Gipsy Moth IV” în centru.

— Totul e în ordine. Acostarea va avea loc astăzi — comunicară la un moment dat radiotelegrafiiști de pe dragoare. Din portul Plymouth și de pe insula Drake începu să se înalțe o imensă clamoare. Sute de mii de glasuri în tonau o melodie cunoscută. Părea că întreg orașul cu toată populația, cuprinsă de entuziasm și emoție și pierzîndu-și din pricina lor echilibrul, se va arunca peste cheiuri în mare.

La cheiul yacht-clubului din Plymouth acostă o salupă a amiralității pe care se imbarcă soția lui Chichester și fiul lui, Giles, cu două sticle de șampanie sub braț.

— Te întorci acasă ca un erou — îi comunică lady Chichester soțului prin radiotelefon.

— Ah, draga mea, e un lucru care ne fîgăduiește un viitor infernal. Mă tem că începînd de astăzi viața noastră personală va fi dată peste cap — veni răspunsul.

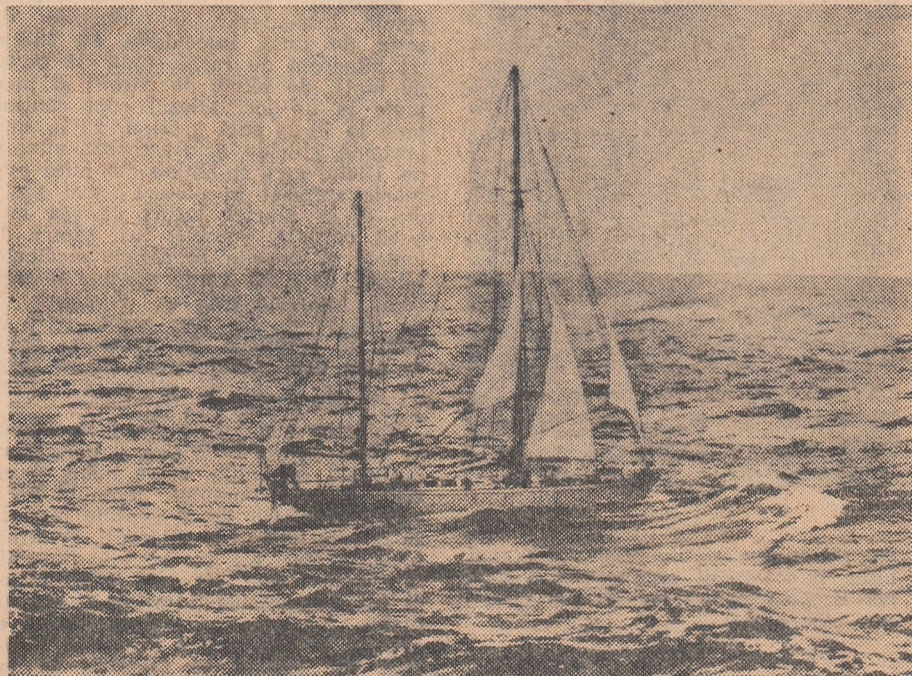
De pe șalupe amiralității i se propuse lui Chichester să i se reîntroneze yachtul. Dar el refuză.

— Vă rog să nu vă amestecați pînă nu ajung la destinație.

La 8 și 58 de minute seara, ora Greenwich, yachtul „Gipsy Moth IV” trecu linia de sosire. Jumătate de milion

de glasuri scandau „Francis! Fran-cis!” Sirenele vapoarelor suierau. Zeci de cutere lansau spre țărm, din pompele de incendiu, puternice jeturi multicolore de apă. Zece tunuri trăgeau salve la interval de zece secunde. Nouă — pentru cele nouă luni cît navigase Chichester, inclusiv perioada de odihnă petrecută la Sidney — și a zecea pentru întoarcerea izbutită. De pe țărmul peninsulei Cornwall țîșneau semnale luminoase. Pentru ultima oară un lucru asemănător se petrecuse cu aproape 400 de ani în urmă, cînd alte semnale luminoase anunțaseră amiralului sir Francis Drake alarmanta veste a apropierii „Armadei” lui Filip al II-lea. De data aceasta, însă, de coasta britanică se apropia un navigator erou. Și amiralul sir Francis Drake nu dădu semnalul de atac. Turnat în bronz, era poate singurul care-și păstra calmul în mulțimea agitată.

— Plymouth este o carte deschisă a

Chichester în punctul cel mai dificil al călătoriei, înconjurarea Capului Horn.

Istoriei Angliei ca putere maritimă. Din portul Plymouth a pornit, la 13 decembrie 1577, într-o călătorie în jurul globului Francis Drake și tot la Plymouth a ancorat, alungînd armada spaniolă și spulberînd visul regelui Filip de a stăpîni mările. Din Plymouth au plecat cu „Mayflower” spre coastele Americii primii coloniști care au întemeiat un alt Plymouth — în Massachusetts. Din Plymouth a pornit în călătoriile sale James Cook. Din Plymouth...

La 27 august 1966, a pornit din Plymouth într-o călătorie în jurul globului, cu „Gipsy Moth IV”, Francis Chichester. A făcut 107 zile pînă la Sidney și 119 înapoi. În 226 de zile a străbătut 28.500 de mile. Chichester este, în istoria navigației, primul om care a făcut de unul singur înconjurul globului numai cu o escală, stabilînd în felul acesta un record mondial de viteză în acest gen de călătorii și un record mondial de navigație fără escală a unui yachtsman solitar.

În cursul călătoriei, Chichester și-a aniversat ziua de naștere — împlinise 65 de ani. Cu acest prilej, regina l-a ridicat pe cutezător la rangul de cavalier, făcîndu-l comandor al ordinului Imperiului britanic. Academia franceză de sport i-a decernat premiul „Pentru aventură modernă”. Chichester și-a condus yachtul, care de obicei trebuie să aibă un echipaj de 8—10 oameni, prin primejdioasa zonă de la 40° latitudine și a înconjurat Capul Horn — un coșmar pentru orice marinar și numit pe bună dreptate „cimitirul vapoarelor”.

Cînd Chichester lua cu asalt Capul Horn, toate zările engleze și pregătiseră necrologuri (gata culese), consacrare temerarului navigator, așteptînd doar semnalul pe care trebuia să-l dea

un avion ce se rotea deasupra yachtului. Ziariștii priveau de sus cu respirația tăiată spre abisul care, de cîteva ori, fu gata să înghită ambarcațiunea lui Chichester. Fotografiiile luate din avion își îngheață chiar și acum singele în vine, cînd totul a rămas în urmă, cînd Chichester se află pe uscat.

Dar să ne înapoiem la Plymouth. După ce a trecut linia de demarcație, yachtul a fost luat definitiv cu asalt de armada care-i ieșise în întîmpinare. Din această cauză șalupe amiralității nu s-a putut apropia decît cu mare greutate de „Gipsy Moth IV”. Lady Chichester a trecut pe bordul yachtului și și-a îmbrățișat soțul.

Ne plecăm capetele, ne înclinăm pînă la pămînt în fața soților de marinari care stau întotdeauna cu ochii ațintiți spre mare. Nici o academie nu le înregistrează recordurile de răbdare, curajul lor rămîne nebăgat în seamă. Nimeni nu le înscrie numele în analele istoriei,

dere. Aveți de-a face cu un om care nu e chiar în toate mințile și va spune numai ce simte într-adevăr. Așa încît nu-mi puneți întrebări complicate, ci rezumați-vă la chestiuni simple ca, bunăoară, cum am izbutit să-mi tai unghiile în timpul călătoriei.

Dar ironia cuvintelor lui n-a fost sesizată, probabil, de gazetarii dornici de dezvăluiri senzaționale.

— Care a fost momentul cel mai critic al călătoriei?

— Cînd am părăsit Sidney-ul spre a face cale întoarsă.

În zilele acelea aproape întreaga lume îi cerea să pună punct, să se mulțumească cu cele înfățișate. Un comentator al lui „Daily Mirror”, Cassandra, a scris că Angliei îi ajunge moartea absurdă a lui Donald Campbell. Dar sârmanul de el n-a supraviețuit pînă la întoarcerea lui Chichester și n-a putut vedea că prorocirea nu s-a realizat. Căpitanul Allan Villiers, care a trecut cîndva prin chinurile iadului din Capul Horn, și-a implorat prietenul să aleagă alt itinerar sau cel puțin să-l ia pe el ca ajutor. Pînă și firmele care finanțaseră călătoria pe „Gipsy Moth IV” — mari companii de fabricare a berei și de prelucrare a lînii — i-au cerut să se oprească la jumătate de drum. Nu din considerente umanitare ci fiindcă se temeau că în cazul unui sfîrșit tragic opinia publică le-ar fi învinuit pentru setea lor nepotolită de reclamă.

— Ce impresie v-a făcut Capul Horn?

— Mi s-a părut prea populat. Și eu care sperasem ca măcar acolo să pot fi, în sfîrșit, singur cu mine însumi.

Răspunsul avea un substrat. Am amintit mai sus despre avionul cu reprezentanți ai presei și cinematografeii care aveau misiunea să fixeze pe peliculă și să consemneze pe hîrtie lupta fără precedent a gladiatorului navigației cu stihiiile mării. În plus, guvernul englez trimisese spre Capul Horn torpilorul „Protector” ca să-i dea lui Chichester ajutor în caz de catastrofă. Dar aceste atenții n-au fost pe placul lui...

— Ați avut unele surprize cînd ați făcut ocolul Capului Horn?

— Nu. Știam totul despre el. Altminteri n-aș fi pornit la drum. (Chichester a descris în cărțile lui toate încercările de a lua cu asalt „Capul furtunilor” — izolate și în grup, izbutite și tragice).

— V-a fost teamă?

— Evident. În general cînd barca țî se răstoarnă și ești învăluit în beznă, e, cum se spune în limbajul dv., un lucru foarte senzațional. Credeți-mă, foarte senzațional.

— Cum ați izbutit totuși să ocoliți Capul Horn?

— Numai datorită unei întîmplări fericite.

— Cum a acționat asupra dv. singurătatea?

— Izolarea îndelungată te face să gîndești tot mai încet, mai încet. Timpul începe să-și piardă obișnuita valoare. Nu puteam deosebi o săptămînă de o lună, în schimb sesizam și mai intens diferența dintre secunde și minute; aveam nevoie de asta pentru exactitatea navigației.

— De ce ați întreprins călătoria?

— Mi-ar trebui mult timp ca să răspund la această întrebare. Puneți-mi alta mai ușoară.

— Descrieți în două cuvinte călătoria.

— Numai Shakespeare ar putea-o face. Dar, după o scurtă pauză, Chichester a răspuns totuși: Asta face viața mai bogată. Fără asta viața nu valorează nimic.

— Aveți de gînd să faceți o nouă călătorie.

— Da, numai că nu chiar săptămîna aceasta.

— Ce părere aveți despre felul cum ați fost primit pe țărm?

— O, a fost o primire remarcabilă, dar ea n-a avut nici o legătură cu mine. Oamenii nu m-au aplaudat pe mine personal, ci ideea în sine...

M. Sturua

Stropi de adevăr

în „Ploaie de iulie“

Marlen Huțiev este un cronicar al timpului său. Din epoca noastră agitată, suprasaturată de evenimente, el și-a delimitat un sector pe care îl investigatează cu consecvență în filmele lui: viața și problemele tineretului modern. Pornind de la această temă, Huțiev meditează asupra vremii pe care o trăim. Cronicile lui în imagini se deapănă într-un ritm lent, dându-ne posibilitatea să urmărim gândurile autorului, să înțelegem „subtextul” comportării eroilor, al deciziilor pe care le iau.

Marlen Huțiev a venit pe ecran cu tema lui — acum mai bine de un deceniu — cu „Primăvara pe strada Zarecinaia”. Următoarele „capitole” au fost „Doi Fiodori” și „Am 20 de ani”. Apoi era cît pe ce să „trădeze” actualitatea, pregătindu-se pentru un film despre Pușkin, dar avînd ceva urgent de spus a aminat subiectul pușkinian și a făcut „Ploaie de iulie”.

Simbolul este admirabil: ploaia de vară care purifică și limpezește. După o astfel de ploaie, viața eroinei filmului, Lena, va lua alt curs. Sub ropotul nă-

definitive. În „Am 20 de ani” încercase să stabilească limita inferioară a maturizării. „Ploaie de iulie” vine astfel, ca o continuare logică, să fixeze cel de al doilea termen inexorabil.

Deci pentru Lena a venit momentul adevărului, ce trebuie cunoscut și admis cu curaj, chiar dacă pentru asta e nevoie de sacrificii. Lena înțelege că multe din judecățile ei erau superficiale, vede totul într-o lumină mai clară, limpezită, simte nevoia să-și reorganizeze viața. În această nouă perspectivă, Volodea îi apare străin, înțelege că nu-i este necesară, că nu-i este necesar, și cu toate că „ai suflet bun, nu bei, nu ești afemeiat, mi-ar fi greu să explic, să-i fac pe oameni să înțeleagă de ce te las”, îl lasă.

Într-adevăr, nu-i ușor să o aprobi. Aparențele pledează împotriva ei. Volodea are calitățile pe care i le însiră și pe deasupra o iubește, dar o anumită renunțare la personalitatea lui nu-i place, dar un fel de slugărnice a lui față de șef nu-i place, dar prietenii lui și preocupările lor nu-i plac. Nu sînt defecte insuportabile, însă Lena a înțeles că a atins vîrsta cînd greșelile se scuză mai greu și nu vrea să plătească cu prețul compromisurilor.

Neglijînd evenimentele exterioare, Huțiev a avut în schimb o grijă minuțioasă pentru crearea atmosferei. Totul are importanță, totul vorbește — sunete, culori, obiecte, clădiri, străzi, autobuze, siluete de mestecenți, ceață. Huțiev prac-

Tatiana, cu frumusețea ei stranie și expresivă, cu sensibilitatea-i extraordinară, a înțeles că a găsit-o pe acea Veronika pe care o făurise imaginația lui. Ce a urmat, se știe.

Să ascultăm acum părerea actriței despre eroina ei:

„Veronika a intrat în viața mea, a devenit o parte din mine însămi, m-a obligat să consider altfel lumea. Mi-a fost nespus de greu să mă despart de ea, de cei care m-au ajutat să o crez. Fără îndoială că de aceea am refuzat numeroase oferte foarte interesante care mi-au fost făcute de cinești din diferite țări (reamintim că i s-a propus să joace „Anna Karenina” avîndu-l ca partener pe Gérard Philipe, că regizori americani și italieni i-au promis scenariu special), și am preferat „Scrisoarea neexpediată”, realizată de aceeași echipă care a făcut „Zboară cocorii”.

Pentru rolul Tatiane din „Scrisoare neexpediată” a trebuit să plec în Siberia. A fost fermecată de natura siberiană, de oamenii pe care i-a cunoscut acolo. Totul în film era adevărat: Actrița trăiau exact ca eroii lor, geologi porniți în taiga în căutare de diamante.

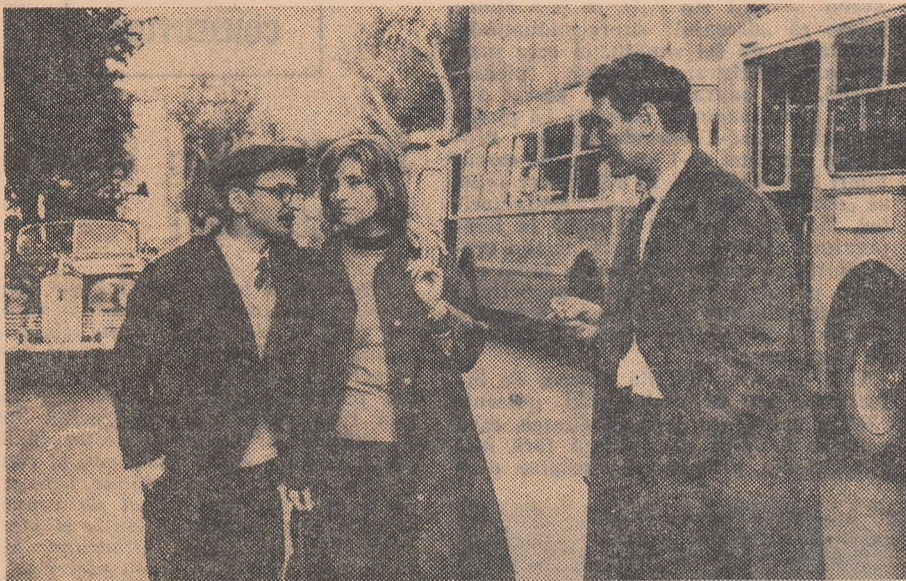
Următorul ei film a fost coproducția franco-sovietică „Léon Garros își caută prietenul” sau „20 000 de leghe pe pămînt”, realizată de regizorul Marcel Pagliero. Actrița a acceptat cu bucurie rolul cîntăreței Natașa — mult sub posibilitățile ei — pentru că multe amintiri frumoase ale ei erau legate de Franța, unde Veronika fusese consacrată pe scară internațională.

După aceea a plecat în Ungaria. O invitate regizorul Mihaly Szemes pentru un film despre lupta împotriva naziștilor în timpul celui de al doilea război mondial. Filmul se întemeia pe un fapt real: un medic ungar a salvat-o și a ajutat-o pe agenta de legătură sovietică Alba. Întîlnirea lor întîmplătoare a pus bazele unei iubiri pline de tristețe și poezie. În filmul „Alba-Regia” Tatiana și-a jucat rolul în ungurește.

Apoi a urmat coproducția italo-sovietică „Mergeau spre Răsărit” sau „Italienii, oameni de treabă” a lui Giuseppe de Santis. Tot un film despre cel de al doilea război mondial, despre rănille pricinuite de el oamenilor — ruși, italieni.

După aceea, o bună bucată de vreme nu s-a mai auzit nimic despre Tatiana. Misterul acestei absențe foarte regretate de public a fost dezlegat cînd Alexandr Zarhi a anunțat că ecranizează „Anna Karenina” și că a încredințat rolul principal Tatianei Samoilova. Pentru asta actrița a refuzat orice altă propunere, pregătindu-se numai pentru Anna. „Tot ce au mai bun femeile ruse: spiritualitatea, noblețea, abnegația, idealuri înalte — totul voi concentra în Anna mea”.

Așteptăm cu nerăbdare să o vedem.

Cei doi interpreți principali: Evghenia Uralova și Alexandr Beliaevski și regizorul Marlen Huțiev (stînga)

valnic al unei ploii de vară, ea întîlnește o clipă un bărbat care-i împrumută haina pentru ca să poată ajunge la serviciu. După aceea nu-l va mai vedea — cel puțin pînă la sfîrșitul filmului — și în general nu asta contează, dar el îi dă, involuntar, prin gândurile pe care i le împărtășește în lungi și repetate convorbiri telefonice, imboldul spre revizuirea propriei sale vieți.

Filmul nu poate fi povestit, fiindcă regizorul, care este și coscenarist, alături de Alexandr Grebnev, n-a dat importanță subiectului, faptelor, evenimentelor exterioare. Toată atenția se concentrează asupra lumii interioare a eroilor, care se caută pe ei înșiși și sensul existenței lor, caută un ideal moral.

Ceea ce se întîmplă se poate rezuma în câteva cuvinte: Lena și Volodea se iubesc și par să aibă toate condițiile ca să fie fericiți. Și totuși se despart. Eroii au cam 30 de ani, cînd în viața oamenilor intervine adesea necesitatea revizuirii drumului parcurs, a pozițiilor pe care s-au situat pînă atunci. Huțiev face astfel din vîrsta de 30 de ani vîrsta maturității responsabile și a hotărîrilor

tică un „ciné-verité” de cea mai bună calitate. Oameni, scene par surprinși, sau chiar sînt surprinși, în așa fel, încît servesc intențiile autorului, lăsîndu-ne nouă senzația că asistăm la secvențe de viață reală. Și chiar dacă sensul lor nu este întotdeauna clar, ele se integrează în ansamblu, dîndu-i o plînată de simfonie. Uneori nu e neapărată nevoie să înțelegi un pasaj, e de ajuns să-l ascuți. Iar „Ploaie de iulie” sună frumos. Meritul este în primul rînd al dirijorului Marlen Huțiev și al soliștilor Evghenia Uralova, Alexandr Beliaevski (interpreți) și Gherman Lavrov (operator), dar și al întregii orchestre.

Iulia Scutaru

Rolurile Tatiane

Din ziua aceea de mai 1958, cînd filmul lui Mihail Kalatozov, „Zboară cocorii”, a primit recompensa supremă a Festivalului de la Cannes, Tatiana Samoilova a devenit o celebritate mondială. Nenumărate argumente îi reconfermă mereu popularitatea. De exemplu, cititorii noștri ne reproșează că scriem prea puțin despre ea, deși nu se poate spune că o neglijăm. Insușindu-ne, totuși, observația făcută, publicăm aceste însemnări despre actriță și toate rolurile ei.

Tatiana Samoilova a primit botezul cinematografului în filmul „Mexicanul”, realizat de regizorul Vladimir Kaplunovski după o povestire de Jack London. Publicul nu i-a reținut numele, dar Tatiana păstrează amintirea acestui film (în care în rolul titular a debutat un alt actor de mare popularitate, Oleg Strijenov) pentru că era atunci studentă în anul IV la Institutul de teatru și lua pentru prima oară contact cu „lumea de celuloid” atît de diferită.

Adevărul ei debut îl consideră însă „Zboară cocorii”.

Cînd a avut loc premiera românească a filmului, Mihail Kalatozov a venit la București. Răspunzînd numeroaselor întrebări ale ziariștilor, el a povestit cum a ales-o pe Tatiana Samoilova. Nu o cunoștea pe tînăra actriță, prin urmare nici nu se gîndise să o invite la o probă. Dar într-o zi un prieten i-a vorbit despre ea. Din clipa în care a văzut-o pe

cu mult timp înainte de sosirea „dansatorilor de foc”.

În general arta sovietică este foarte populară pe „Pămîntul oamenilor”. În sala de cinema a pavilionului U.R.S.S. unde rulează filme vechi și noi, nu se întîmplă să rămînă liber nici unul din cele șase sute de locuri. Eroii care au colindat ecranele mondiale și alții care abia fac primii pași vorbesc în limbajul cinematografic universal găsind o largă audiență la public.

Arta vocală este reprezentată de nume prestigioase, printre care soprana Gohar Gasparian trebuie citată în primul rînd. Vocea ei frumoasă și puternică, măiestria-i rafinată au asigurat cîntăreței armene o primire dintre cele mai calde.

Alexandra Strelcenko a adus la Montreal farmecul și nostalgia cîntecului popular rusesc. Programul ei se încheie întotdeauna cu triumfalul „Kalinka”. Iar sala scandează și reia refrenul într-un imens cor improvizat.

TURNEE

„Olympia“

și Mireille Mathieu

Celebrul ansamblu de music-hall parizian „Olympia” se află în turneu la Moscova. Artiștii francezi, posesori ai unei măiestrii profesionale impecabile, n-au înșelat așteptările publicului moscovit. Prima parte a programului cuprinde numere tradiționale și moderne de music-hall, susținute de interpreți cunoscuți ca Fred Roby, Jacques Perreault, Les Marcellis și alții. Dar marele punct de atracție al turneului este tînăra cîntăreață de muzică ușoară Mireille Mathieu, descoperită de directorul „Olympiei”, Bruno Coquatrix, cel care i-a revelat publicului pe Charles Aznavour și Gilbert Bécaud, pe Jacques Brel și Georges Brassens, pe Juliette Gréco și Marcel Amont, pe Johnny Halliday și Silvie Vartan.

Cariera cîntăreței este uimitoare. Acum un an și jumătate, nimeni nu auzise încă de ea, iar azi numele ei face inconjurul lumii.

Cine este Mireille Mathieu? Fiica cea mai mare (din paisprezece copii) a unui pietrar din Avignon, o fată de 19 ani căreia îi place să cînte. A părăsit devreme școala ca să-și dădăcească frații și surorile mai mici. N-a avut posibilitatea să învețe să cînte, și totuși a irupt în exigentul Paris ca o furtună tropicală, pentru a smulge etichetele cu numele idolilor străini și a spune: „Te salut, Franța, eu sînt franțuzoaică” — cum a scris la debutul ei un ziarist.

Bineînțeles, s-au găsit și sceptici. Unul dintre ei a remarcat cu blazare: „Mireille Mathieu? Feticișca asta crește pe mormîntul Edjthei Piaf”.

Vocea ei seamănă într-adevăr cu aceea a mării Piaf — prin timbrul dramatic, prin amploarea diapazonului și forța expresiei. Dar succesul cîntăreței nu vine numai de aici. Presa franceză a explicat foarte judicios „fenomenul Mathieu”. Popularitatea ei este rezultatul dorinței milioanei de francezi de a avea cîntăreața lor națională.

Tineretul francez se trezește din narcoza grea a modei nenumăraților idoli mai mari și mai mici creați de zeii atotputernici care sînt afaceriștii muzicii ușoare. Acest tineret este însetat să vadă și să audă cîntăreți adevărați, care să se adreseze celor mai bune sentimente ale lui, care să proslăvească omul. Și faptul că actuala stagiune de la Paris a fost inaugurată de Mireille Mathieu, nu este un simplu tribut plătit model, ci o recunoaștere.

Căutînd răspuns la întrebarea de ce apariția Mireillei Mathieu pe scena „Olympiei” a răsunat ca o explozie în cele mai luxoase cartiere pariziene, revista „Candide” scria:

„Părinții au suportat discurile „idolilor” pe picururile copiilor lor așa cum îi suportă pe ocupanți — și așteptau... Și a venit, a crescut, a căzut din cer Mireille Mathieu. Numele nu conta. Era cea pe care o așteptau. Este imposibil să stabilești hotarele cîntăreței în rîndul publicului. Ea adună laolaltă burgezi, muncitori, funcționari, snobi, țărani, bogăți și săraci. Despărțiți în categorii sociale, ei și-au găsit unitatea în această originală sentimentalitate supranațională”.

Prezentînd-o la primul spectacol dat în fața publicului moscovit, Bruno Coquatrix a spus:

— Mireille Mathieu este emoționată că va cînta în fața dumneavoastră, prieteni sovietici, fiindcă păreala dumneavoastră este foarte importantă pentru ea. Poate că vocea ei chiar va tremura puțin, în primele măsuri, dar știu că va lupta din toate puterile ca să vă cucerească inimile.

Și așa s-a și întîmplat.

„EXPO-67“

Întîlniri pe

„Pămîntul oamenilor“

Pe „Pămîntul oamenilor”, cum se numește neoficial și simbolic Expoziția universală de la Montreal, arta popoarelor și-a dat întîlnire într-o confruntare prietenească de o extraordinară varietate. În cele mai mari săli de spectacole ale orașului canadian care găzduiește expoziția, se produc ansambluri și artiști vestiți, pe care vine să-i aplaude seară de seară un numeros și entuziast public multinațional. Orchestra simfonică din Montreal, Filarmonica din Los-Angeles, teatrul francez Madeleine Renault-Jean Louis Barrault, baletul belgian modern — iată numai cîteva dintre vedetele Montrealului.

De un deosebit succes se bucură Ansamblul de cîntece și dansuri al Armatei Sovietice. Biletele pentru reprezentațiile ansamblului au fost vindute încă

arta

a

CHIMIE

Cînd electronii se plimbă în soluții

Dacă se dă drumul unei bucățele de sodiu într-un vas umplut cu amoniac pur se întimplă un fenomen foarte ciudat. Metalul argintiu reacționează cu lichidul limpede și incolor dînd o soluție albastru închis, care a intrigat chimiștii mai bine de un secol. Astăzi se știe că, în amoniac, fiecare atom de sodiu devine un ion încărcat pozitiv prin eliberarea unuia din electronii săi, care începe să se plimbe nestinjenit prin soluție.

La început electronii liberi au fost studiați numai în soluțiile obținute prin

ionizarea corpurilor prin expunerea la radiații puternice. Energia necesară pentru ionizarea unei molecule de apă, de pildă, se ridică la numai 13 electronvolți (eV). Fasciculele de particule folosite în experiențe au, însă, energii de câteva milioane de electronvolți (MeV), ceea ce înseamnă că, pînă să-și epuizeze rezervele, o singură particulă poate ioniza sute de mii de molecule de apă. În plus, la izgonirea electronilor din molecule poate avea loc un transfer considerabil de energie care-i face capabili să ionizeze, la rîndul lor, alte

Prin dizolvare în amoniac pur fiecare atom de sodiu dă un ion pozitiv de metal și un electron liber, care sfîrșește prin a reacționa cu amoniacul. Bucățelele de sodiu aruncate în solvent de hidrogenul născut în această reacție lasă în urma lor niște dungi albastre.

introducerea metalelor alcaline (sodiu, litiu, potasiu, rubidiu și cesiu) în cîțiva solvenți (amoniac, unele armine strîns înrudite cu acesta și un număr mic de eteri). S-a mai aflat și că, prin intermediul unui electrod încărcat negativ, se pot „injecta” electroni direct în solvenți. În 1960 s-a descoperit o nouă metodă pentru producerea de electroni liberi în soluție, ce-i drept cu o viață extrem de scurtă, prin expunerea unei game foarte largi de solvenți, inclusiv apă, la radiații ionizante puternice. De atunci s-au cercetat cu această tehnică, denumită „radiolitică”, sute de reacții chimice în care sînt implicați electroni liberi, deoarece cu toată existența lor efemeră se pare că joacă un rol important în procesele ce se desfășoară într-un lichid, deci și în organismul viu, cînd acesta absoarbe radiație.

În laborator, asemenea electroni continuă să se obțină cel mai ușor tot prin introducerea unui metal alcalin într-un solvent adecvat. Variind proporția dintre cele două substanțe rezultă concentrația dorită. În general, soluția este mai puțin densă decît solventul, ceea ce face ca sistemul să se despartă uneori în două straturi, faza mai concentrată plutind pe deasupra fazei diluate. Soluția saturată de litiu în amoniac este cel mai ușor lichid cunoscut, la temperatura camerei densitatea ei fiind abia jumătate din cea a apei.

Numărul restrîns al solvenților disponibili se explică prin marea reactivitate a electronului liber. Majoritatea lichidelor reacționează foarte repede cu el. Dacă se introduce sodiu în apă, de pildă, viteza reacției este atît de mare încît duce direct la formarea de hidroxid de sodiu și hidrogen gazos. Chiar și soluțiile realizate în amoniac se descompun spontan, dacă solventul nu este pur sau dacă aparatura nu a fost curățată cu grijă. Proprietățile soluției de metal în amoniac pot fi studiate numai pentru că, în lipsa unui catalizator, electronii liberi reacționează relativ încet cu amoniacul. Pentru a evita și mai mult șansele de interacțiune dintre electroni și ionii pozitivi, cercetările se fac în soluții foarte diluate. Aceste soluții au servit la determinarea proprietăților fizice ale electronilor liberi, în timp ce prin metoda radiolitică s-a studiat activitatea lor chimică.

Electronul „dizolvat” se deosebește de restul electronilor dintr-o soluție mai cu seamă prin energia sa combinativă. El este liber să se deplaseze de la o moleculă la alta, pe cînd ceilalți sînt strîns legați de unele molecule de solvent. O sursă bogată de electroni este

molecule de apă. Între timp ionul de apă pozitiv (H_3O^+) rămas după plecarea electronului poate reacționa cu un vecin neutru (H_2O) formînd un radical oxidril (OH), foarte reactiv, și un ion stabil: H_3O^+ . În perioada următoare electronul are două alternative: să fie recapturat de ionul H_3O^+ și să dea apă (H_2O) plus un atom de hidrogen sau să fie hidratat, adică să rămînă singur în apă.

Existența electronilor liberi a fost bănuită mai mulți ani, fiind confirmată abia prin studierea absorbției luminii de către o soluție imediat după bombardarea ei cu electroni. Spectrul constatat amintea de cel al soluțiilor de metal în amoniac, dispărînd, însă, după 10 milionimi de secundă. În felul acesta s-a descoperit electronul hidratat prezent în apă de milenii și datorit radiațiilor cosmice! Numeroase studii asupra electronilor eliberați de radiație în apă și alți solvenți au confirmat că ei mor cît ai clipi din ochi și că de aceea numai instrumentele pot „vedea” culoarea albastră caracteristică pe care o au soluțiile scurt timp după iradiere. Ulterior s-a aflat că același efect poate fi obținut și cu mijloace mai blînde. Absorbția luminii ultraviolete de către unii ioni negativi duce la apariția electronilor hidratați, identificați prin spectrul lor. În soluții alcaline, prin reacția dintre atomii de hidrogen și ionii de hidroxid se obține același rezultat pe cale chimică. Chimiștii nu se mai îndoiesc că electronul hidratat trebuie considerat o entitate reactivă intermediară în multe reacții și procese, cum este fotosinteza, care implică absorbția energiei luminoase.

FIZICĂ

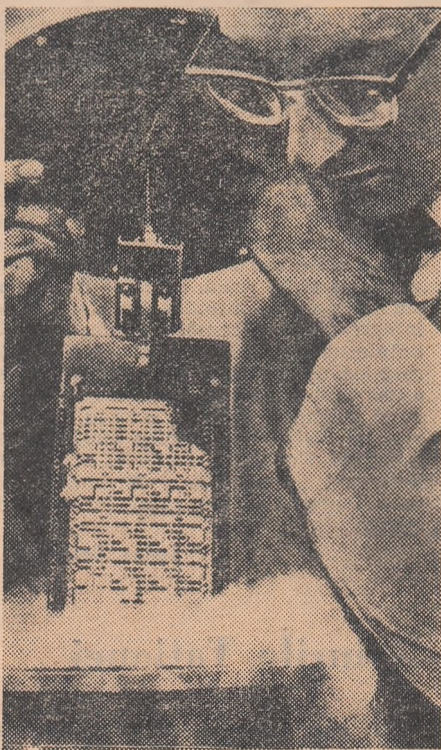
Supraconductibilitatea în „manej”

Cu cît ne depărtăm de zero absolut, cu atît mai puternice, mai haotice devin vibrațiile „termice” ale atomilor și moleculelor care alcătuiesc materia. În deplasările lor dezordonate ele ar putea fi comparate cu furnicarul oame-nilor dintr-un mare oraș care, întîlnindu-se, nu reușesc să facă altceva decît să schimbe un salut. Temperaturile joase împiedică, însă, haosul acesta frenetic; „agitația termică”, odată opri-

tă, atomii și moleculele prezintă în interacțiunile lor proprietăți noi, denumite „cuantice”, neașteptate și, uneori, am putea spune senzaționale. Să luăm, de pildă, supraconductibilitatea. Termenul a fost folosit pentru prima oară de fizicianul olandez Heike Kamerlingh Onnes care a observat că, la temperaturi joase, metalele lasă să treacă curentul electric fără să-i opună rezistență. Această însușire nu a întîrziat să capete o aplicație practică: în fizica atomică, cercetătorii care studiază plasma folosesc ca supraconductori electromagneți ce permit obținerea unor cîmpuri magnetice de mai multe zeci de mii de oerstezi! Mai mult, într-un viitor nu prea depărtat magneți supraputernici vor permite jugularea reacțiilor termionucleare și realizarea unor noi tipuri de motoare cosmice. Dar supraconductorii își vor găsi aplicații și în fabricarea mașinilor de calculat electronice la care, datorită lor, va deveni posibilă crearea de elemente de „memorie” extrem de economice, în domeniul metrologiei unde aparatele dotate cu supraconductori vor fi de sute de ori mai precise decît cele mai bune aparate actuale etc.

Cu prilejul celei de a X-a Conferințe internaționale consacrate temperaturilor joase, participanții au elogiât cercetările întreprinse în Uniunea Sovietică de cunoscuții teoreticieni, laureați ai Premiului Lenin, A. Abrikosov, I. Gorkov, și V. Ghinsburg. După părerea acestor savanți sovietici, ca și a altora, reiese că „dresajul” supraconductibilității nu e de fel simplu, ci cere mari eforturi, înălțurarea multor piedici. Astfel, un supraconductor plasat într-un cîmp magnetic puternic își pierde calitățile care-l caracterizează. Problema continuă să-i preocupe pe cercetători care speră că, în viitor, vor reuși să „domine” capriciile supraconducturilor, făcîndu-i adaptabili chiar la temperatura ambiantă. Se pare, susțin cercetătorii, că moleculele foarte lungi ale unor polimeri ar poseda proprietăți supraconductoare și că poate că tocmai din astfel de molecule sînt alcătuiți nervii viețuitoarelor...

Una din proprietățile extrem de interesante ale heliului lichid puternic răcit o constituie superfluiditatea, care permite heliului să străbată fără nici o rezistență orificii microscopice din-

Datorită fenomenului supraconductibilității, circuitele electronice ale mașinilor de calculat pot fi considerabil miniaturizate

tr-un corp solid. Pe baza acestei descoperiri a acad. P. Kapița, fizicienii Institutului unificat de cercetări nucleare de la Dubna au realizat o instalație de răcire a cărei funcționare se bazează pe o serie de efecte curioase, rezultate din amestecul a doi izotopi de heliu stabili. „Frigiderul” de la Dubna permite menținerea timp de foarte multă vreme a unei temperaturi care nu diferă decît cu cîteva sutimi de grad de zero absolut, variațiile de temperatură nedepășind cîteva miimi de grad.

În epoca noastră, sînt de părere fizicienii, acestui capitol al fizicii i se deschid perspective dintre cele mai largi.

În afară de aplicațiile de care am vorbit mai sus, temperaturile joase au fost „dresate” în „manejul” fizicii și pentru alte „numere” spectaculoase. Ele „lucrează” la fabricarea apei grele, materie primă importantă a energiei atomice moderne, participă la realizarea generatorului cu cuante, sînt folosite cu succes în tehnica vidului... Pe scurt, nu există ramură a fizicii care să nu aibă astăzi de-a face cu astfel de temperaturi.

S

știința

CONJECTURI

În discuție: secarea Mediteranei

Problema a fost evocată între specialiști, și nu pentru prima oară, la recentul congres de oceanografie ținut la Monte Carlo. Lucrul, s-a căzut de acord cu această ocazie, e nu numai realizabil din punct de vedere tehnic, dar nici n-ar ridica prea mari dificultăți. Spre a-l înfăptui ar fi nevoie de un dig de cîteva zeci de metri înălțime și circa cînsprezece kilometri lungime, construit pe locul singurului punct de convergență dintre oceanul Atlantic și mare, adică în strîmtoarea Gibraltar. Mai mult, s-a afirmat chiar că nici n-ar fi nevoie de eliminat apele acestei „mări dintre pămînturi”, situație care i-a dat și numele pe care-l poartă. Fluviile și riurile care se evaporă sub acțiunea razelor solare. Încît, o dată închisă poarta de intrare a apelor oceanice, Mediterana ar seca de la sine, cel puțin pînă la limita unde evaporarea și apele fluviale se vor afla în echilibru.

Această limită ar lăsa să subsiste un număr de lacuri mari care s-ar afla la cîteva sute de metri sub nivelul oceanic. Insulele Baleare s-ar uni între ele și apoi cu Spania. Corsica și Sardinia s-ar contopi, formînd mai întîi o mare insulă, ce ulterior s-ar putea uni cu Liguria transformîndu-se astfel în peninsula. Și la fel s-ar întimpla și cu insulele grecești; din apa mării ar lua naștere o nouă și mare Eladă. Italia și Sicilia ar deveni, evident, un tot.

Care ar fi avantajele? O enormă sporire a pămînturilor cultivabile pentru toate țările riverane vechii Mare nostrum, apariția unor mari „cascade naturale” acolo unde acum fluviile și riurile se varsă în mare (retragerea apelor ar duce în mod firesc la producerea acestor „căderi”), ceea ce ar crea condiții pentru sporirea potențialului energetic al arealului.

Dar dezavantajele? Toate marile porturi mediteraniene de astăzi ar fi condamnate la o moarte inevitabilă, făcînd necesară o „reconversie” totală a activității acestor aglomerări urbane. Un lucru similar s-ar întimpla și cu activitățile legate de pescuit; pescarii (cu excepția unei minorități ce s-ar afla pe marginea „marilor lacuri”) ar trebui să se recalifice, mai exact să-și schimbe meseria.

Se compensează unele pe altele? Pe plan tehnic și financiar nu încapă îndoiială că da, au răspuns o seamă de specialiști (luînd în considerare printre alte „avantaje minore” și împrejurarea că secarea mării ar aduce la lumină inestimabile tezaure arheologice). Și totuși, cum s-a admis în genere la amintitul congres, proiectul nu are sorți să fie pus în aplicare, cel puțin într-un viitor previzibil. Căci înșiși specialiștii nu s-au putut pune de acord asupra unei eventualități care pune numaidecît asemenea proiecte sub semnul întrebării: „slăbirea” unei presiuni de sute de milioane de tone pe centimetru pătrat într-un singur punct al globului n-ar putea crea, oare, riscul — ipotetic în stadiul actual al cunoștințelor noastre — de a tulbura întreg echilibrul planetei?

CIBERNETICĂ

Vom putea asista la prelegeri ale lui Hippocrate și conversa cu strămoșii?

Dorința omului de a călători în timp este foarte veche. Ea a apărut concomitent cu năzuințele de a vedea prin ziduri, de a zbura cu covorul fermecat, de a vorbi cu un interlocutor aflat la mari depărtări... Dar dacă acestea din urmă au puține șanse a se realiza vreodată, cea dintâi se pare că a și fost realizată, cel puțin parțial.

Căci științele exacte, care au atins culmi ce întrec mult fantezia vechilor generații, constituie un ajutor prețios în dezvoltarea științelor despre trecut: istoria, arheologia, etnografia.

Omul nu se mai mulțumește să acumuleze un număr crescând de dovezi privitoare la popoarele dispărute, la formarea și pieirea statelor, ci caută să cunoască complet trecutul său, să pătrundă și să se contopească cu el. Este, însă, realizabil acest vis al său?

Va putea, oare, vreodată, omul să pătrundă într-o pădure primitivă populată cu specii dispărute, va putea purta discuții cu un agricultor din vechiul Egipt, va putea asista la discuțiile purtate în senatul roman sau la reprezentațiile comediilor lui Aristofan la Atena, va putea schimba noutăți de familie cu stră-străbunica sa? Oricât de miraculos ar părea, acest lucru va fi posibil, pretind unii ciberneticieni.

Și iată cum. Să presupunem că omenirea s-a instalat de-a binelea în epoca mașinilor electronice și a celor mai complexe sisteme cibernetice. Mai mult, să ne imaginăm un sistem cibernetic foarte perfecționat căruia i-au fost comunicate toate informațiile existente despre istoria pământului, despre transformările geologice, despre schimbările climatei, despre faună și vegetație, despre dezvoltarea preistorică și istorică a umanității, informații pe care nici un savant sau grup de cercetători nu le poate asimila. După ce va fi „asimilat” o informație imensă și o va fi prelucrat datorită legăturilor logice perfecționate prin legile dezvoltării, acest sistem cibernetic va putea descoperi fapte noi și trage concluzii originale. Și, evident, concluziile și faptele ce decurg în mod necesar din alte fapte sînt la fel de autentice ca și cele ce au fost obținute prin observații directe.

Dacă sistemul cibernetic nu va dispune de date suficiente pentru a răspunde în mod precis la o întrebare, el va elabora un răspuns bazându-se pe principiul celei mai mari probabilități. Cu cât numărul informațiilor pe care le va deține va fi mai mare, cu atât răspunsurile sale vor fi mai precise. Astfel de sisteme cibernetice vor putea răspunde la întrebări nu numai în scris, ci chiar sub forma unei imagini colorate sau în relief (sub o formă simplificată acest lucru s-a și realizat). În felul acesta, cu ajutorul unui „com-

binat cibernetic” se va putea reproduce în imagini o bătălie purtată de Hanibal împotriva romanilor, se vor auzi strigătele de război, loviturile de platoșe, nechezatul cailor, gemetele răniților, dînd privitorului senzația că s-ar afla în mijlocul acestei bătălii — fără a mai fi nevoie să se procedeze la înregistrări sau la turnări de filme. Oricine va putea astfel să întrețină o discuție cu Platon sau Aristotel ori să audieze prelegerile lui Hipocrate, iar aceste personaje ilustre se vor comporta și vorbi — cu mici deosebiri — așa cum se comportau și vorbeau în conformitate cu caracterul, educația și cunoștințele lor.

Cei ce vor dori să se întrețină cu strămoșii lor, nu vor avea altceva de făcut decît să furnizeze sistemului cibernetic toate datele pe care le posedă despre ei (cronici de familie, scrisori, fotografii) și datele lor genetice. Pe baza acestor date, sistemul cibernetic va reconstitui aspectul strămoșilor sau mai bine zis fantoma lor, cu care cei interesați se vor putea întreține căci, după ce va primi date precise despre strămoși, sistemul cibernetic le va reproduce imaginea, care nu va fi aproximativă, ci foarte apropiată de cea reală, întrucît strămoșii noștri și noi înșine sîntem atît rezultatul factorilor genetici, cît și al condițiilor exterioare. Nu există cauză fără efect. Singura problemă este de a ști cum să se lege toate acestea într-o modalitate logică, cum să se rezolve o problemă care comportă numeroase necunoscute și un mare număr de date.

Ce dimensiuni va trebui, însă, să aibă un asemenea sistem cibernetic? Dacă s-ar recurge la lămpi electronice obișnuite, nici un zgrîie-nori n-ar fi suficient pentru a cuprinde un astfel de sistem cibernetic. Astăzi, însă, datorită microelectronicii, există posibilitatea reală de a înmănunchea un miliard de componente electronice într-un volum de 1 cm³. Mulțumită reducerii dimensiunilor tuturor mecanismelor, se va putea astfel obține un „combinat cibernetic” nu mai mare decît un televizor.

Arheovideofonul, numit așa de dr. A. Volegov într-un recent articol — din care am luat și noi datele de mai sus — va putea sta la îndemina oricărei familii. El va putea nu numai reproduce, la dorință, scene din trecut și imagini ale strămoșilor, dar va culege cu fidelitate și toate informațiile privind prezentul. Așa încît informațiile culese despre cel ce va trăi sub „ochii” acestui aparat vor fi mai mult decît suficiente pentru ca urmașii lui să poată obține, la dorință, imaginea sa în viață la toate virsele, fără ca să mai fie nevoie să comunice vreo informație suplimentară arheovideofonului.

METROLOGIE

Microeverestul sau aproximațiile preciziei

Printre miliardele de piese create de omenire nu există nici măcar una cu suprafața perfect plană sau cu muchia perfect dreaptă. Chiar și cilindrii sau liniile etalon confecționate cu o atenție deosebită sînt numai o reproducere aproximativă a prototipurilor lor matematice. Secțiunea transversală a oricărui ax, de pildă, se apropie mai degrabă de forma unui poligon neregulat decît de aceea a unui cerc, cum ar fi firesc, iar muchia în aparență dreaptă a unei linii apare, măsurată cu cele mai sensibile aparate, ca zidul crenelat al unui meterez.

Suprafețe de o regularitate matematică există, deocamdată, numai în imaginația noastră. Ele ridică, însă, în fața oamenilor de știință o seamă de probleme reunite într-un dificil capitol al tehnicii numit precizie și privesc direct producția de utilaje destinate energiei, construcțiile de motoare, mașinile-unelte, sistemele de telecomandă etc. Cît de precise trebuie să fie piesele componente ale acestor utilaje? Să luăm ca exemplu o bucsă dintr-un sistem de teleghidare a rachetelor; la diametrul ei se admite o toleranță de 0,0008 mm, iar la circumferință de 0,0006 mm. Așadar, o abatere infimă de la aceste cifre infime și sistemul de teleghidare nu va mai funcționa!

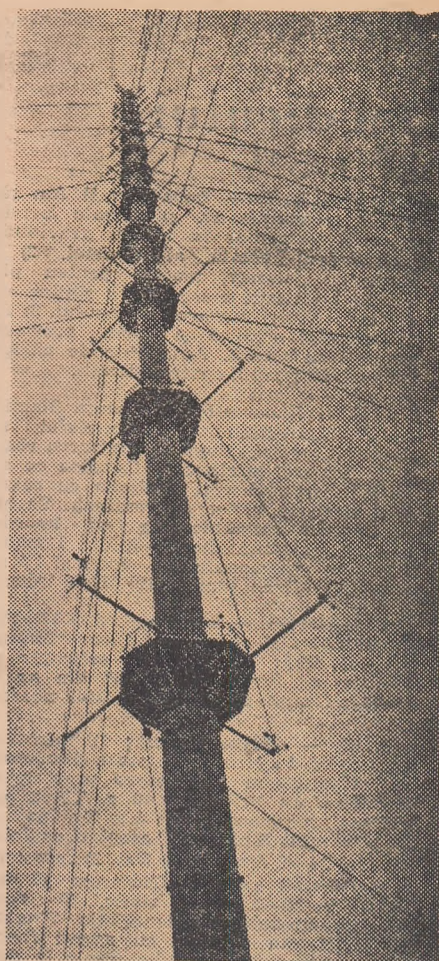
Toate bune, dar cum se pot măsura și aprecia suprafețele unor piese sferice, cilindrice, conice, elicoidale? Procedeele constituie încă obiectul unor interminabile dispute în cadrul conferințelor internaționale. Căci, oricît ar

părea de ciudat, cercetătorii din diferite țări abia „învață” să determine forma celor mai răspândite suprafețe — cilindrică și sferică. Un laborator sovietic și unul englez au construit, de exemplu, aparate care controlează abaterile de la forma circulară și care sînt considerate printre cele mai precise. Cu alte cuvinte, aparatele pot să descrie, prin rotirea unor piese, o circumferință cît mai apropiată de cea „ideală”, matematică, cu care se poate compara circumferința piesei măsurate. Chiar dacă nu atinge prototipul matematic, precizia acestor aparate este impresionantă: cel englez are o abatere de 0,000025 mm, iar aparatul sovietic de 0,00015 mm. Ceea ce face ca verificarea pieselor sferice să poată decurge aproape mulțumitor. Nu același lucru se poate spune, însă, despre formele cilindrice care necesită și controlul liniarității. Aparatele pentru acest gen de măsurători sînt abia în curs de elaborare.

E relativ ușor să calculezi înălțimea unui munte sau adîncimea unei depresiuni oceanice. Chiar înaintea cațării alpiști Hillary și Tensing să escaladeze, în 1953, Everestul, nimeni nu s-a îndoit de precizia măsurătorilor care l-au decretat cel mai înalt pisc din lume. Fie că e vorba de creste amețitoare sau de dealuri scunde, topografii iau drept bază de calcul nivelul mediu al mării. Dar dacă Everestul ar fi de vreo 90 de miliarde de ori mai mic și s-ar transforma într-o minusculă asperitate de pe suprafața unei piese, n-am mai putea ști dacă acest... microeverest e mai înalt sau mai scund decît asperitățile vecine. Căci cu ce ar putea fi înlocuită, în acest caz, noțiunea universal adoptată de „nivel mediu al mării”? Și din nou, oricît ar părea de ciudat, trebuie să spunem că astăzi nu există încă o accepție unică a „bazei” în măsurarea suprafețelor ondulatorii. Ceea ce face ca măsurarea aceleiași suprafețe să dea rezultate diferite în țări diferite. O situație care amintește de dimensiunile anecdotice ale șarpelui de la circ: de la cap la coadă — opt metri, de la coadă la cap — doisprezece...

Căci goana după precizie e abia la începuturile ei. Chiar cînd se vor fabrica piese cu o precizie nu de zecimi, ci de sutimi de micron, chiar cînd forma pieselor va fi ideal de regulată, oamenii de știință vor avea de înălțurat deformările survenite în timpul lucrului, deci și factorii care ar putea să le determine, cum sînt temperatura sau vibrațiile, cu un întreg cortegiu de fenomene secundare.

Dar să ne amintim, că pentru una din primele mașini cu abur a fost construit, acum 200 de ani, un cilindru a cărui „precizie” avea s-o învidieze cîțiva ani mai tîrziu, James Watt, deși abaterea era egală cu grosimea degetului mic al meșterului...

Turnul geofizic de lângă Moscova,
cu o înălțime de 300 de metri

cetătorii alcătuiesc prognoza timpului. Și tot acolo, într-un laborator special, se încearcă diferite mijloace de influențare a timpului, se poartă o luptă aprigă cu cezurile, norii joși, furtunile, grindina.

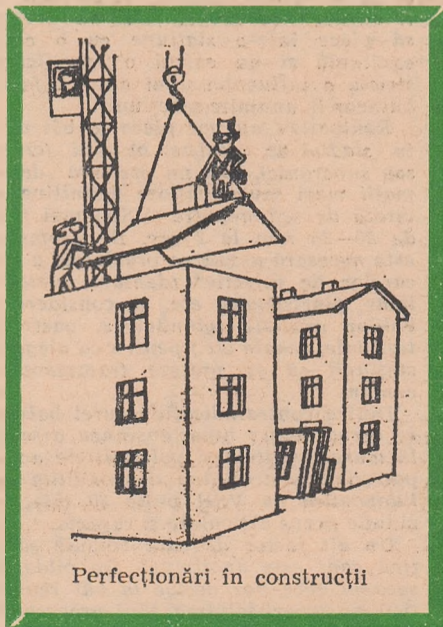
Există, însă, un strat de aer în apropierea pământului prin care baloanele trec fără să poată aduna informațiile necesare. Această zonă este stăpînită în schimb de turnul geofizic înălțat de cîteva luni lângă Moscova. Este un gigat care își poartă semeț fruntea dincolo de nori, la 300 de metri înălțime. Pe toate cele treisprezece platforme ale turnului sînt montate aparate care transmit fără întrerupere forța și direcția vîntului. În același timp, ele înregistrează și radiația solară, adică torențele de particule radioactive care, încălzind pământul, acționează asupra stratului de graniță al atmosferei

În încăperea amenajată pe ultima platformă a turnului, alte aparate sensibile adună și prelucurează aceste date. Iar rezultatele, transformate în grafice și cifre, sînt transmise pentru centralizare la Moscova.

Centrul hidrometeorologic al U.R.S.S. adună în 24 de ore circa 40.000 de informații sosite din toate colțurile lumii și triază veștile primite de la stațiile meteorologice „zburătoare” — sateliții artificiali ai Pământului lansați de cercetătorii sovietici în acest scop. Despre acești meteorologi cerești se spune că în mai puțin de o oră trec în revistă o zonă cuprinsă între Oceanul Înghețat de Nord și sudul Africii și raportează despre starea timpului în punctele deasupra cărora se află.

Cînd centrul a adunat tot acest noian de informații, începe alcătuirea prognozei timpului pentru ziua următoare. Tehnicienii notează pe hărțile continentelor datele despre temperatură, presiunea atmosferică etc. În același timp intră în funcțiune și mașina electronică de calculat a centrului. Acest colaborator de nădejde al meteorologilor ocupă o încăperea mare în care se adună rulourile cu benzi perforate ieșite din telemprimatoare și datele cifrice dactilografiate. Orificiile din benzi aduc la cunoștința mașinii de calculat datele pe baza cărora ea desenează curbele ce caracterizează presiunea și curenții de aer la diferite altitudini. Aceste scheme iau naștere literalmente fără amestecul omului. În plus, sînt caracterizate de obiectivitatea și precizia mecanică cu care reproduc datele.

Pe baza informațiilor primite se alcătuiesc pronosticuri de scurtă durată, hărți sinoptice care se transmit neîntîrziat prin fototelegraf în diferite puncte ale Uniunii Sovietice și în alte țări. Căci Moscova este unul din cele trei centre meteorologice care fac cercetări pe scară mondială. Celelalte două sînt Washington și Melbourne. Prognoza timpului se transmite prin posturile de radio de 29 de ori, la televiziune de 4-6 ori pe zi. Buletinele hidrometeorologice zilnice și buletinele hidrologice lunare cuprind tot felul de recomandări pentru întreținerea culturilor agricole în funcție de timpul probabil, pentru planificarea activității sistemelor energetice, folosirea rațională a debitului riurilor.

Perfecționări în construcții

METEOROLOGIE

Cum se „fabrică” timpul probabil

Pe harta U.R.S.S. din incinta principală a Observatorului aerologic din Moscova se pot vedea circa 200 de cerculețe. Sînt punctele de unde se lansează zilnic radiosonde pentru cercetarea atmosferei pînă la înălțimi de 30 de kilometri. Datele culese sînt centralizate apoi la Observator, unde se elaborează și metodele după care cer-

Poșta medicului

IOANA B. I. — Babadag : 1) Am răspuns întrebării dv. principale privind regimul alimentar în timpul gravidității în numărul acesta al revistei. 2) O dată cu ușoare masaje pentru păstrarea tonicității musculare a sinilor este necesară totuși purtarea sutienului. 3) Polakiuria se explică și prin presiunea sarcinii pe vezică. Aplicațiile de căldură locală nu prezintă contraindicații.

I. E. — București : În absența Stamicinului, Mycostatinului, Moronalului sau Fungistatinului, după alcalinizarea regiunilor atacate de ciuperca Candida cu glicerina boraxată veți badijona cu soluție 1 la sută de violet de gentiana. Se mai recomandă vaccinoterapie cu levurină sau cu extrasul glucido-lipidic Longhin, în doze vaccinante de 0,5, 1 și 1,5 ml. s. o. la 2-3 zile, până la 15-20 de injecții.

V. DADILO — București și TARNIȚA CONSTANTIN — Com. Cioc-Mihăești, raionul Dej : Răspunsurile solicitate au apărut la „Poșta medicului” din nr. 13 și 15 pe anul acesta al revistei noastre.

J. G. — Piatra Neamț : 1) Împotriva spasmelor dureroase din staza duodenală, vă recomandăm următoarea prescripție: Rp. Tinctura belladonna 10 g, Tinct. opii și Tinct. hiesciamus, câte 5 g, Ds. înainte de fiecare mese X picături, asociată cu Festal drajeuri 1-2 drajeuri de 3/zi. 2) Împotriva hipocidității gastrice, Glutarom, 10 drajeuri în 2-3 prize, zilnic. 3) Apele bicarbonato-sulfatate de Slănic, Sîngeorz sau Căciulata asociate cu agenți fizici: raze ultrascurte sau radioterapie în doze de excitație dau rezultate bune în tratamentul pancreatitei cronice. În cazurile refractare se recurge la corticoterapie.

H. E. CRISTIANA — Corabia : În lăturări orice temeri sau reticente nejustificate în legătură cu practicile anterioare care au urmări mai mult psihice decât fiziologice. Împotriva fenomenelor de frigiditate sexuală, vă recomandăm ca schema de tratament de lungă durată, administrarea de Ginosedol E 5 mg, în zilele a 5-a, a 8-a, a 11-a și a 14-a a ciclului lunar, asociată cu t-ra de iohimbina (10-15 mg. pe zi, timp de 2-3 săptămâni) și cu o medicație tonifiantă, de ex. Fosfobion (o fiolă zilnic în injecții i.m.)

SILVIA BRATU — Constanța : 1) Printre cauzele favorizante ale astmului bronșic infantil rolul factorului ereditar a fost dovedit. Cauzele determinante, acționând ca agenți declanșatori ai crizei sînt fie diferite spine iritative la nivelul aparatului respirator (vegetații adenoidale, polipi nazali, adenopatii etc.), fie factori iritativi ca: fumul, praful, polenul, anumite substanțe cu miros puternic etc. Nu trebuie neglijate nici infecțiile repetate ale aparatului respirator: amigdalitele, bronșitele, pneumoniile care sensibilizează terenul. 2) Pentru combaterea crizelor astmatice: Dispezin, fiole 0,3-1 ml/zi. Se injectează 1/2 sau 1 fiolă întreaga, subcutanat, putîndu-se repeta de 2-3 ori în 24 ore; soluție de atropină 1 la mie, 5-10 picături de 2-3 ori pe zi. În formele rebele: o doză mai mare de cortizon (100-300 mg) urmată de doze mai mici, în următoarele zile. Ca tratament de fond, cu avizul medicului specialist, streptomycină asociată cu hidrazidă o lună de zile, și apoi numai hidrazidă 6 luni. 3) Climatul marin este în general bine suportat de copiii astmatici (exceptînd cei bolnavi de tuberculoză).

MARIA M. — com. Vinju Mare, raion T. Severin : 1) Ar trebui precizată cauza amenoreei, de care suferiți: hipofizară, ovariană sau uterină. Ținînd seama de durata mare a acestei tulburări, o schemă de tratament cu bune rezultate este următoarea: săptămîna I-a: Ginosedol B, 5 mg de 3 ori; săptămîna II-a — Ginosedol B 5 mg de 3 ori; săptămîna III-a — Ginosedol B 1 mg a 2 ori + Progesteron de 2 ori 10 mg. Se repetă timp de 3 luni, sub strictă supraveghere medicală. 2) Împotriva micromastiei se recomandă un unguent 5 mg la sută cu Ginosedol; doza zilnică este de 5 mg pentru fiecare mamelă, efectuîndu-se tratamentul numai între a 5-a și a 25-a zi a ciclului menstrual.

SORIN ALEXANDRU — București și MARIN FILCESCU — București : Vă sfătuim totuși să vă mai faceți o radiografie dentară pentru a se elimina ipoteza unor granuloame dentare. Pentru igiena bucală veți folosi fie o soluție alcoolică de vanilină 2 la sută, 20 de picături la un pahar de apă, fie apa de gură Mărgăritar, 20-30 picături la un pahar cu apă caldută. De asemeni 1-2 mere crude consumate înainte de culcare au și meritul de a absorbi mirosul urit din gură.

N. B. — Miercurea Ciuc și T. IOAN — Brad, reg. Hunedoara : În hipertrofia de prostată se încearcă mai întîi un tratament hormonal cu Testosteron, 25 mg de 3 ori pe săptămîină, timp de o lună; după o pauză de 15 zile se injectează Sintofolin 5 mg zilnic sau Ginosedol timp de o săptămîină. Ulterior, săptămînal, se administrează Sintofolin 5 mg la o zi interval, apoi la 3 zile interval. Se pot utiliza și preparate „retard” de tipul Testolent. Dacă tratamentul nu dă rezultate, singura soluție rămîne totuși operația.

Lecție de microbiologie pentru laborantele în devenire

TEMĂ DE SEZON

Reumatismul și băile

Sub denumirea de reumatism sînt desemnate un mare număr de afecțiuni localizate în special la nivelul aparatului locomotor avînd multipli factori etiologici, o evoluție cronică cu puseuri acute sau subacute și recidivante.

Factorii terapeutici utilizați în tratamentul balnear al reumatismului sînt apele termale oligominerale (tip Felix — N. R.), apele sărate concentrate (tip Sovata, Ocna Sibiului, Amara — N. R.), apele sulfuroase termale (tip Herculane — N. R.), apele sărate iodurate (tip Govora, Bazna — N. R.) și apele sulfuroase sărate (tip Călimănești — N. R.). Un efect bun îl exercită asupra reumatismului și nămolurile care se găsesc în unele stațiuni (Techirghiol, Eforie — N. R.).

În ceea ce privește stațiunea cea mai îndecată, specialistul sovietic Lozinski arată: „Nu există și nu pot exista stațiuni balneare în care să se vindece toate bolile, iar într-o stațiune nu trebuie să se țină seama numai de băi ci și de climă. Astfel, reumaticii cu tulburări neurovegetative nu trebuie să plece într-o stațiune cu o climă excitantă și nu există o specificitate strictă a influenței unui anumit factor balnear în anumite afecțiuni”.

Reumaticii nu vor pleca la băi decît în stadiul de „liniște” al bolii (cronic sau subcronic), care nu prezintă deformații mari sau anchiloză definitive, cu viteze de sedimentare (VSH) mai mică de 20-25 mm la 2 ore. De asemenea este necesară asanarea prealabilă a „focarelor de infecție” (dentare, amigdalene, ginecologice etc.) și considerarea bolilor asociate (glandulare, gastrointestinale, renale etc.) pentru ca alegerea stațiunii să se preteze tratamentului comun.

Dintre contraindicațiile curei balneare menționăm: hipertensiunea arterială mare, artritele și poliartritele acute, poliartritele evolutive și spondilita ankilopoetică cu VSH peste 30 mm, leziunile grave articulare și cașexia.

Un alt factor de care trebuie să se țină cont este anotimpul. De pildă, în sezonul rece vor merge la băi reumaticii cu dureri minime, fără procese inflamatorii mari; în sezonul cald este bine să plece bolnavii cu afecțiuni inflamatorii mai accentuate, dar fără dezechilibrul nervos marcat. Vara, pe timpul căldurilor mari, nu vor pleca la băi bolnavii cu sistemul nervos sensibil, femeile în premenopauză sau menopauză. Vor merge de preferință bolnavii sensibili la schimbarea vremii, cu un sistem nervos echilibrat și cu dureri mai mari.

În ce privește vîrsta, copiii sub 7 ani și bătrînii vor evita tratamentul balnear, din cauza eventualelor complicații nervoase sau cardiovasculare care pot surveni.

În sfîrșit, un bolnav care pleacă la băi trebuie să știe că o nouă cură nu poate fi făcută decît după cel puțin 6 luni. Indicația stațiunii va fi făcută de medicul specialist în funcție de afecțiune și forma bolii.

Dr. R. Iaroslav

TERAPIE

Graviditatea și regimul alimentar

Buna dezvoltare a fătului depinde în mare măsură de ce, cît și cum mîncîcă femeia gravidă. Un regim alimentar lipsit de substanțele necesare face să sufere atît organismul matern, cît și cel al produsului de concepție.

Fără a se deosebi mult de regimul anterior sarcinii, alimentația gravidei trebuie să conțină în proporții echilibrate: proteine, glucide, grăsimi, săruri minerale și vitamine. Prin urmare, graviditatea nu impune restricții alimentare, ci doar o individualizare a alimentației, în funcție de modul cum evoluează sarcina.

Proteinele, mai mult cele de origine animală (carne, pește, ouă, lapte și derivate) decît de origine vegetală (fasole și mazăre uscată) reprezintă principalele substanțe nutritive. Cantitatea zilnică necesară de proteine este de 100 de grame. La 100 g alimente carnea de vacă conține circa 20 g proteine, brînză circa 15, un ou 6 g, piinea 8 g, mazărea și fasolea uscată 25 g. Dintre grăsimi, cele mai asimilabile sînt untul, care conține cantități mari de vitamină A și D, untdelemnul și margarina. Pentru a combate îngrășarea, cantitatea zilnică de grăsimi poate fi redusă la 60 g, în care să fie cuprinse și grăsimile din carne, pește, ouă, lapte și alte alimente.

Tot în funcție de tendința la îngrășare a gravidei vor fi echilibrate și cantitățile de glucide sau hidrocarboante, conținute în piine, zahăr, cartofi, paste făinoase. Rezervele de zahăr din organism sînt utile mai ales în momentul nașterii, ele constituînd un combustibil indispensabil bunei desfășurări a contracțiilor uterine.

Sărurile de calciu și de fosfor (conținute în alimente ca: lapte, brînză, gălbenuș de ou, creier, icre, pește, piine integrală) servesc la formarea oaselor copilului și a celulelor lui nervoase; fierul din spanac, linte, fasole este necesar formării globulelor roșii ale fătului, în fine vitaminele A (unt, ficat, gălbenuș de ou, spanac, morcov), B (ouă, nuci, varză, spanac, drojdie de bere, piine integrală), C (fructe, legume, citrice, ardei grași), D (gălbenuș de ou, lapte, ficat, untură de pește), E (legume verzi, cereale, zarzavaturi, lapte, unt) reprezintă tot atîția factori nutritivi indispensabili evoluției normale a sarcinii.

Proporția acestor factori va fi individualizată în funcție de evoluția sarcinii. Din alimentația femeii gravide nu vor trebui să lipsească însă în nici un caz laptele proaspăt și derivatele lui (brînză de vacă, iaurtul, smîntîna), carnea, legumele proaspete, fructele crude. Piinea integrală este preferabilă celei albe, fiind mai bogată în vitamine. Alimentele prea sărate trebuie evitate în tot timpul sarcinii (conserve de carne, de pește, murăturile, brînză sărată), deoarece favorizează reținerea de apă în țesuturi, inclusiv în uter și în perineu. De aceea, începînd din a șaptea lună de sarcină cantitatea de sare va fi redusă treptat pentru ca în ultimele două săptămîni regimul să fie complet nesărat.

O alimentație rațională, cu mese regulate, evitînd condimentele, sosurile grase și băuturile alcoolice, vor asigura o digestie bună a alimentelor și, implicit, o bună dezvoltare a copilului.

Medicus

Dr. S. M. Denisenko

— Aici trebuie să fie un meci de fotbal

E BINE SĂ ȘTIM

Zgomotele inimii și pulsul

Inima prezintă contracții ritmice cunoscut sub numele de bătăi ale inimii. Numărul contracțiilor variază în funcție de vîrstă, de starea de emoționalitate, fiind în general la omul adult de 70 pe minut. Dacă analizăm contracțiile inimii observăm că ele se desfășoară în trei faze: o contracție simultană a celor două atrii (auricule) prin care singele din „camerele” arteriale este împins în ventricule (sistolă atrială), o contracție simultană a celor două ventricule (sistolă ventriculară), care împinge singele în artere: singele oxigenat în artera aortă, iar cel încărcat cu bioxid de carbon în artera pulmonară și, în sfîrșit, faza dilatării atriilor și a ventriculelor (diastolă).

Aceste fenomene fiziologice se „traduc” printr-o serie de zgomote specifice. Dacă punem urechea în dreptul inimii sau dacă folosim în acest scop un stetoscop, putem distinge clar două zgomote cardice. Ce reprezintă ele?

Primul zgomot se datorește vibrației valvulei existente între atriu și ventricul stîng, izbită de singele împins de contractarea ventriculului stîng. Al doilea zgomot, care durează puțin timp, corespunde diastolei ventriculare. El este produs de închiderea „clapelor” (valvulelor) de la baza arterei aorte.

Zgomotele inimii ne arată buna sau proasta funcționare a inimii. Ele pot fi întărite, debulate sau modificate prin prezența unor sufluri. Pe baza ascultării lor medicul pune diagnosticul, examenul clinic fiind de cele mai multe ori suficient într-o boală de inimă.

În ce privește pulsul, el corespunde numărului sistolelor ventriculare (în medie 70 bătăi pe minut). În artere singele are o mare presiune. Cu fiecare contracție a ventriculului stîng se aruncă o nouă cantitate de singe în artera aortă. Presiunea crescînd și peretele arterei fiind „lovit” se naște o mișcare vibratorie care se propagă de-a lungul pereților arterei și care se poate percepe la o arteră superficială (artera de la mină, de la gît etc.), constituînd pulsul. Pulsul este și el un element important de diagnostic și poate preciza adesea bolile caracteristice prin tulburări de ritm ale inimii.

În concluzie, am vrea să arătăm că este nejustificată neîncrederea unor picienți în examenul clinic pe care îl face medicul, cerînd neapărat analize speciale ca electrocardiograma, ortodiagrama și altele. În multe cazuri acestea sînt inutile și urechea fidelă a medicului poate depista afecțiunea cardiacă, dacă ea există.

BRAZILIA

Pe avenida Atlantica

În fiecare an, la Rio de Janeiro se organizează un carnaval de un rar pitoresc. Așa cum nu concep să-și înceapă ziua de lucru fără să bea o ceașcă de cafea tare și fierbinte, locuitorii frumoasei metropole braziliene nu-și pot închipui orașul fără tradiționalul carnaval. În cele patru zile cât ține populara serbare, brazilienilor li se interzice — cum glăsuiește actual „Bucuriei și veseliei” căruia i se dă citire de fiecare dată înaintea mult așteptatului eveniment în hotelul „Copacabana Palace” de pe avenida Atlantica — să fie triști, dar li se îngăduie să cînte și să danseze samba pe străzi, să execute salturi amețitoare și chiar să chiuie, bineînțeles cu măsură.

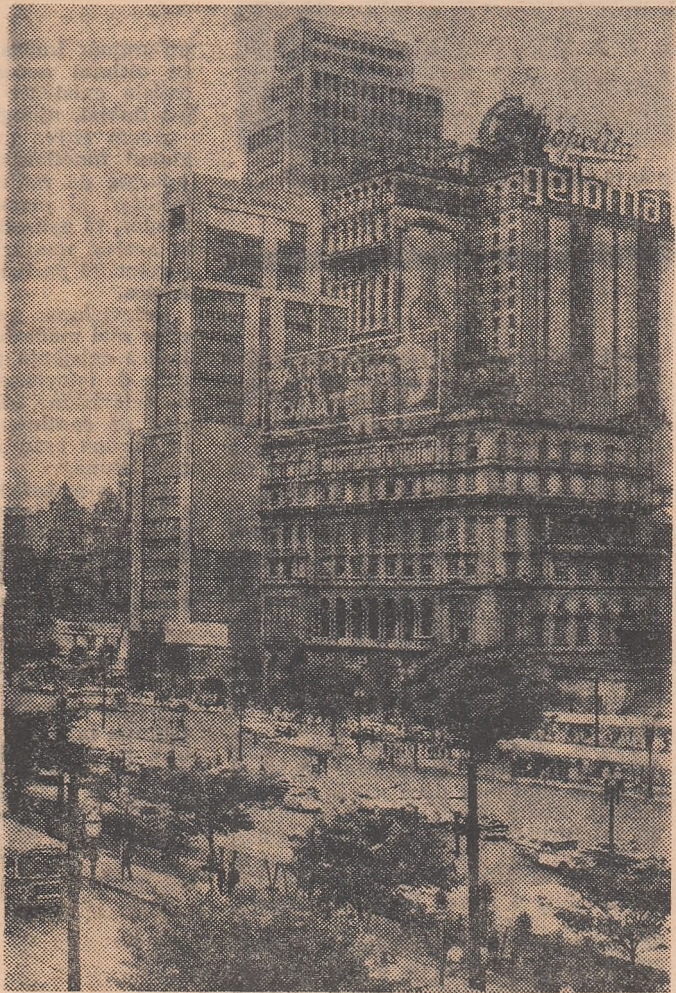
Carioca — cum sînt numiți locuitorii din Rio — se pregătesc un an întreg pentru carnaval. Chiar și cei mai săraci arboresc cu acest prilej costume frumoase, cumpărate evident cu sacrificii; dar nu se poate altfel, căci nimeni nu are tăria și nici nu vrea, dealtminteri, să se țină departe de veselia generală, să reziste tentației de a dansa frenetică samba în ritmul îndrăcit al tobelor.

Cum am spus, semnalul pentru desfășurarea popularii serbări se dă la „Copacabana Palace”, socotit cel mai costisitor hotel din Rio. Hotelul se află pe avenida Atlantica, o stradă nu prea lată care se arcuiește pe o distanță de patru kilometri în jurul celebrei plaje Copacabana. De o parte și de alta a străzii se aliniază clădiri cu 11 și 12 etaje, care adăpostesc cele mai luxoase hoteluri, restaurante, baruri și cabarete din capitala Braziliei. La un capăt al bulevardului, care pornește chiar de pe țărm, se înalță redutele unei străvechi fortărețe, numite „Fortul Copacabana”.

Rio de Janeiro nu înseamnă, însă, cum s-ar putea crede la prima vedere numai soare, mare și clădiri ultramoderne. Orașul este dispus în amfiteatru pe niște coline înalte aproape cit niște munți, care înconjură golful Guanabara și țînesc deopotrivă din uscat și din mare în cele mai neașteptate locuri. Printre piscurile ascuțite care-l domină se numără și celebrul Pan de Açucar („Căpățîna de zahăr”) precum și Corcovado, care deține dealtminteri recordul la înălțime. Pe acesta din urmă, care de jos, din Rio, pare aproape inaccesibil, se află o statuie a lui Christos binecu-

vîntînd orașul desfășurat la picioarele lui. Mii de turiști escaladează colina spre a vedea statuia și a admira „Ciudad maravillosa” — Orașul minunat, cum este supranumit Rio pentru originalitatea-i frumusețe.

Și privilegiul este într-adevăr splendidă, ba așa spune chiar unică: de o parte oceanul cu valuri de smarald și

Sao-Paulo, centrul orașului

safir, iar de cealaltă munți de granit cenușii-albicioși acoperiți cu un covor verde și — între ei — Rio de Janeiro, unul din cele mai frumoase orașe din America de Sud, cu clădiri ultramoderne și palate cu arhitectură neoclasică. Împreună cu suburbiile, Rio de Janeiro formează statul Guanabara (1356 km²), cel mai mic din cele 21 de state ale Braziliei.

Rio de Janeiro este și un mare centru industrial deși nu cel mai important al Braziliei. În această ordine de idei întîietatea o are orașul Sao-Paulo, pe care pliantele turistice îl prezintă ca pe cel mai mare centru industrial al Americii Latine, în care locuiesc 83 de naționalități, în care la fiecare 8 minute se construiește o nouă clădire, în care se editează 300 de ziare și reviste și în care, pe stadionul „Pacaembu” joacă deseori echipa „Santos” cu celebrul Pele... Sao-Paulo fabrică 53 la sută din produsele industriale ale Braziliei, produce peste o treime din cantitatea de energie electrică și 90 la sută din numărul automobilelor. Aproape jumătate din venitul național al țării este furnizat de Sao-Paulo. Se spune că orașul deține recordul mondial în ce privește sporul populației. În ultimii 60 de ani numărul locuitorilor săi a crescut de 15 ori.

Cum se explică dezvoltarea impletuoasă a orașului și statului Sao-Paulo? Principalul impuls a fost cafeaua, sau mai bine zis boom-ul cafelei de la începutul secolului XX, cînd acest produs era foarte bine cotat pe piața mondială. Cafeaua a atras la Sao-Paulo sute de mii de oameni din celelalte state braziliene și chiar din alte țări (Brazilia se situează și astăzi pe primul loc în lume în producția de cafea). Apoi la dezvoltarea orașului a mai contribuit și poziția lui geografică favorabilă — Sao-Paulo se află în centrul rețelei de căi de comunicație braziliene care leagă regiunile nordice și centrale de sudul fertil, precum și de statul Minas-Gerais — bogat în zăcăminte de minereuri. În plus, în preajma orașului se află portul Santos, o fereastră spre ocean.

De la Sao-Paulo, aflat în sudul țării, pînă în statele nord-estice Pernambuco și Alagoas sînt mii de kilometri. Primele două mii se străbat ușor pe șo-

seaua asfaltată care se întinde în lungul țărmului scaldat de valurile inșumate ale oceanului. În Brazilia șoselele principale sînt numerotate. BR-4, bunăoară, dată în exploatare acum trei ani, leagă Rio de Janeiro de Salvador, capitala statului Bahia. După Salvador însă, începe regiunea nord-estică. Șoseaua se depărtează de ocean și devine accidentată, iar peisajul se schimbă brusc.

Spuneam mai sus că Guanabara este statul cel mai mic din Brazilia. Alagoas, unul din cele mai înapoiate state din nord-estul țării, spre care ne poartă mașina noastră, se situează pe locul patru de la coadă. Acum cîțiva ani, în Alagoas, ca de altfel și în alte state nord-estice printre care și Bahia, s-au descoperit primele zăcăminte de petrol din Brazilia. Producția este, deocamdată, mică, dar important e că brazilienii dispun totuși de petrol propriu, că pămîntul țării cuprinde și această bogăție. La Maceio, capitala statului, miroase a petrol; spre țării se înalță torțe de gaze aprinse și rezervoarele argintii ale rafinărilor.

Alagoas, ca dealtminteri și celelalte state descoperite, în 1500, în nord-estul Braziliei, de navigatorul portughez P.A. Cabral, a înscris pagini de eroism în istoria țării. După ce au cucerit Brazilia, portughezii au făcut o mare pasiune pentru trestia de zahăr. Așa înțit au distrus pădurile și alte culturi, plantînd în locul lor trestie de zahăr. Oamenii de știință sînt de părere că seceta care se repetă periodic este în mare măsură rezultatul acestei operații. Dar plantațiile cereau mîna de lucru. De aceea au fost aduși sclavi din Africa. Aceștia însă n-au putut îndura fără să crînească munca istovitoare și în general tratamentul inuman la care erau supuși. Astfel, în secolul al XVII-lea, pe locul unde se află acum orașul Uniao-dos-Palmares, sclavii negri răsculați au creat „republica liberă Palmares” care, bineînțeles, a fost reprimată de colonialiști. Dar cei 10.000 de locuitori ai republicii au luptat pînă la ultima picătură de singe împotriva robiei.

Cum părăsești Alagoas și pătrunzi pe teritoriul unui alt stat nord-estic, Pernambuco, ai impresia că te afli în altă țară. O șosea excelentă, cu indicatoare la tot pasul, te poartă de-a lungul unor frumoase plantații de trestie de zahăr.

Și mai mare e surpriza vizitatorului cînd trece hotarul orașului Recife, centrul administrativ al statului, important port la Oceanul Atlantic. Al treilea oraș ca număr de locuitori și al patrulea ca importanță economică din Brazilia, centru politic al regiunii nord-estice a țării, Recife își trimite semeș eătre cerul tropical coșurile fabriciilor și zgîrie norii săi. Acest conglomerat de cultură, obiceiuri și dialecte din America, Europa și Africa, mai este supranumit și „Veneția Braziliei”. Care este explicația? Orașul e tătat de sumedenie de rîuri și se află sub nivelul oceanului. Un zid drept de Recife — de unde îi vine de fapt și numele — cu lățimi variînd între 30 și 60 de metri, îl desparte de mare...

K. Arpadov

COASTA DE FILDEȘ

Zgîrie-norii

Abidjanului

Dintre toate orașele Africii de vest cea mai mare publicitate i se face Abidjanului. „Vizitați „perla de pe lagune”, cel mai modern și pitoresc oraș din

Africa. Găsiți un sortiment complet de exotism tropical și confort caracteristic marilor orașe europene — spun pliantele companiilor aeriene și turistice. Deși cam exagerate, reclamele cuprind totuși o bună parte de adevăr căci Abidjanul, tînăra capitală a Coastei de Fildeș, este un oraș frumos și original.

Peisajul Abidjanului se caracterizează printr-un belșug de apă și vegetație. În oglinzile golfulor se reflectă siluetele zgîrie-norilor albi și coroanele cu forme ciudate ale copacilor. Orașul se dezvoltă foarte repede. În fiecare an, populația sporește cu circa 10 la sută; acum, capitala are 400.000 de locuitori. Clădirile cu cite 15—20 de etaje ale hotelurilor și instituțiilor administrative sînt concentrate în cartierul Plateau, centrul administrativ și comercial al orașului. Ele rivalizează în înălțime cu turnul de 60 de metri al unui mare complex de produse făinoase, construit de curînd în port, și cu somptuosul dreptunghi al hotelului „Ivoire”, ridicat pe o colină din suburbia Cocody.

Fiecare oraș are un punct central de unde se calculează distanțele și în care se încrucișează șuvoaie de oameni și mașini. La Abidjan acest punct se află pe un mare pod care face legătura între insula Petite Bassame — ce adăpostește cele mai multe întreprinderi industriale din oraș, principalul sector al portului și aglomerata suburbie Trechville — cartierul Plateau și celelalte cartiere de pe continent ale orașului.

De pe acest pod înșesat cu mașini, biciclete și pietoni, se poate îmbrățișa întreaga panoramă a orașului. În sud, lîngă ocean, se profilează canalul navigabil Vridy, cu o lățime de 330 de metri. La intrarea canalului în lagună se află cheiurile portului metalifer. Șepuri mari transportă pe apele liniștite ale lagunei minereul de mangan dintr-o carieră aflată la o sută de kilometri de Abidjan. Anual se extrag circa 150.000 de tone de minereu. Deocamdată manganul și diamantele sînt singurele minerale exploatare în Republica Coasta de Fildeș, deși harta geologică a țării este împinzită cu semne care atestă existența unor bogate și variate zăcăminte de minereuri.

De-a lungul țărmului sud-vestic al insulei Petite-Bassame se înșiră cheiurile portului. În timp ce le străbați, poți face cunoștință cu economia țării. Cafeaua și cacao, bananele, ananasul și lemnul alcătuiesc 90 la sută din exporturi. În ultimii ani, printre sutele de mii de tone de materii prime pentru export, în port au început să-și facă apariția și lăzi cu produse finite. Cutii de cafea măcinată, ananas conservat și sardele cu marca „Fabricat în Coasta de Fildeș” pot fi acum întîlnite în rafturile magazinelor din alte țări africane.

Majoritatea locuitorilor capitalei socotesc că adevăratul centru al orașului nu este Plateau, ci Trechville, în care trăiește mai bine de jumătate din populația Abidjanului. În cursul zilei, în această suburbie sînt deschise uriașe bazare, iar noaptea străzile și piețele ei forfotesc de oameni. Poate că nicăieri în Africa nu se dansează atît de mult ca acolo. Zeci de jazz-uri de amatori și orchestre tradiționale cîntă pe străzi și în baruri. În Trechville trăiesc laolaltă membri a zeci de triburi din Coasta de Fildeș, Volta superioară, Guinea, Nigeria, Ghana și Mali. O plimbare nocturnă pe străzile din Trechville îți lasă impresia că participi la un festival de dansuri și muzică vest-africane. Majoritatea locuitorilor din Trechville trăiesc foarte greu — în case supraaglomerate, cu venituri extrem de mici. Un alt mare cartier african, Ajamet, este și mai sărac.

În Plateau și dincolo de golf, în Cocody, locuiesc europeni — circa 20.000 — și elita locală, în special funcționari superiori. În aceste zone privilegiate ale orașului au apărut ca ciupercile sute de vile, uneori cu o arhitectură foarte ciudată, îndrăzneată...

V. Korovikov

— Draga mea, la noi nu se mai poartă dungi!

Desen de I. Sicev

COMISARUL MAIGRET SE BUCURĂ

Lulele pentru Simenon

„Meșterului Aleksei Fiodorov. Lenin-grad U.R.S.S.“ Iar la rubrica expeditor, un nume binecunoscut: Georges Simenon. Ce a prilejuit corespondența dintre scriitorul francez și meșterul leningra-dean? Pasiunea lor comună pentru lulele. Căci Georges Simenon este nu numai posesorul unei celebre colecții, dar și un recunoscut specialist în confecționarea acestui articol pentru fumători.

Acum doi ani, E. Șraiber, docent la Universitatea din Leningrad, autoarea unui studiu închinat lui Simenon și a mai multor traduceri din opera lui, i-a trimis scriitorului francez o lulea din așa-numita iarbă neagră. Întrebat, cu prilejul unei anchete organizate de marile firme producătoare de articole pentru fumători, pe care dintre lulele lui o socoate cea mai bună, Simenon a răspuns „luleaua rusească din iarbă neagră“. Atunci A. Fiodorov s-a gândit să confecționeze trei lulele pentru creatorul comisariului Maigret (și el mare amator de lulele) una în stilul rusesc din sec. XIX, celelalte două moderne. Le-a expedit scriitorului și foarte curînd a primit mesajul de răspuns:

„Dragă monsieur Fiodorov! Tuturor reporterilor pe care îi interesează creația mea le răspund întotdeauna că sînt un simplu meșter, pentru că acesta e unul din cele mai frumoase cuvinte. Dumnezeuastră dați dovadă de o măiestrie care îmi stîrnește un imens respect și admirație... Luleaua în stil rusesc e minunat de elegantă și ușoară, iar inelele de fildes îi atribuie o subtilă măreție. Celelalte două m-au fermecat prin simplitatea, puritatea liniei și echilibrul lor. Cred că mă înțelegeți. Un mare număr de lulele suferă de un defect capital: neavînd un echilibru bine calculat, apasă greu pe gură. Fabricile de lulele nu prea țin seama de acest amănunt. Și totuși, luleaua poate fi și mare, și grea, dar să nu împovăreze maxilarul.

Am ghicit în dumneavoastră deindată un adevărat cunoscător. Sper că atunci cînd voi vizita Rusia îmi voi petrece timpul în discuții interesante despre acest obiect ce ne e atît de drag. Vă rog să primiți, monsieur Fiodorov, cele mai bune urări din parte-mi și vă asigur că de acum încolo aveți un prieten în Franta, după cum și eu am cîștigat un prieten în Rusia.

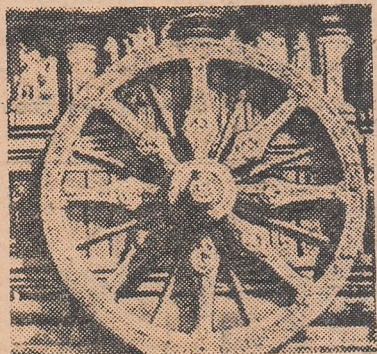
Georges Simenon“

Srisoarea însoțea un dar care l-a bucurat pe meșterul Fiodorov în mod deosebit: o trusă de unelte Solingen identice, după cum a subliniat scriitorul francez, cu cele pe care le folosește el însuși la confecționarea lulelelor sale.

O INVENȚIE STRĂVECHE

Omagiu roții

Templul închinat zeului Soarelui, construit în secolul XIII în Bhuvaneshwar (astăzi capitala statului indian Orisa), a fost conceput în formă de car antic. Roțile imensului car sînt ade-

vărate capodopere ale cioplitorilor de piatră.

În arhitectura monumentală a Indiei, motivul roții cu spițe se repetă de milenii. Nu e numai un simbol religios — roata ca amănunt al carului care-l purta pe zeul Soarelui — ci și un monument închinat acestei remarcabile invenții tehnice ce a revoluționat transportul. Carul pe roți cu spițe, inventat în India, s-a răspîndit foarte repede în Asia Mică și Egipt, iar de acolo în Europa.

O experiență de telepatie... distractivă la Clubul veseliei din Moscova

INTR-UN VECHI CASTEL

Muzeul

obiectelor inutile

Unul din cele mai curioase muzee, nu numai din Franța, ci din lume a fost înființat de Albert Desmares într-un sat de pe cursul inferior al fluviului Saône.

Ideea organizării muzeului i-a venit în timp ce privea, cu părere de rău, cum oamenii aruncau lucruri ce le păreau inutile, învechite: hamuri vechi, piese de mobilier, unelte, vase de bucătărie etc. Aceste obiecte de prisos au avut cîndva rostul lor, și-a spus Desmares, și multe din ele n-ar merita să dispară fără urme. Ce-ar spune consătenii lui de un muzeu? Castelul din apropiere ar fi destul de încăpător ca să adăpostească, pe lingă primărie, și câteva zeci de exponate.

Dar timp îndelungat consătenii nu l-au luat în serios. Lui Desmares i-a trebuit multă răbdare ca să le învingă indiferența și să-i atragă de partea lui.

Astăzi, muzeul lui Desmares ocupă cinci încăperi din vechiul castel de pe Saône. Fiecare obiect are povestea lui: vizitatorii pot admira, de pildă, un ciocan folosit altădată numai pentru a fixa curelele saboților de lemn ai tinerilor căsătoriți sau un fărâș pentru cenușă, dar un fărâș cu țile — cînd într-o casă veneau pețitorii, fata își manifesta consimțămîntul apropiindu-se de vatră și umplînd fărâșul cu cenușă, iar refuzul, împrăștiînd cenușa în vatră.

Muzeul mai cuprinde apoi și o seamă de amintiri și legende notate de Desmares, după istorisirile bătrînilor satului: despre femei care umblau pe apă fără să se scufunde, despre vircolaci și alte grozăvii povestite seara, la lumina focului.

L. Karpin

TRISTĂ DILEMĂ

Era de piatră în secolul XX

S-a scris mult despre omul primitiv. În căutarea urmelor sale, antropologii au întreprins cercetări pasionante și au publicat numeroase studii. La rîndul lor, reporterii veșnic în goană după știri senzaționale au găsit în cursul peregrinărilor lor prin Africa și Australia triburi înapoiate, care se află pe primele trepte ale evoluției primitive a omenirii.

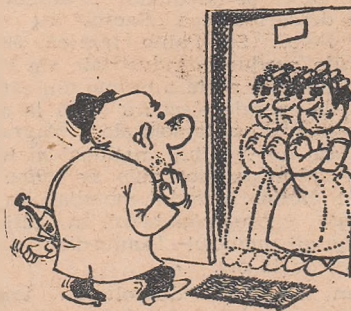
Ziaristul italian Gianni Roghi a înțeles, însă, în India tribul Birhov care se găsește încă pe prima treaptă a erei de piatră. Oamenii din tribul Birhov se hrănesc cu vegetale, iar singura carne pe care o mănîncă este aceea a maimuței sfinte din India pe care o vinează cu ajutorul plasei, după o metodă folosită de vînătorii din epoca paleolitică. „Oamenii pădurilor“ din

tribul Birhov au un mers ca de șopîrlă, adaptat la mediul înconjurător: jungla. Ziaristul italian s-a împrietenit cu Naya, șeful tribului, și datorită penicilinei de care dispunea și cu care a tratat mai mulți bolnavi a ajuns să fie considerat drept „vrăjitorul“ tribului.

Omul Birhov se închină la soare, crede în spirite și consideră că acestea se încarnează în diverse animale ce locuiesc în junglă. Ele se împart în spirite bune și rele. Cînd vînătorii Birhov sînt surprinși de negurile asfințitului, construiesc în grabă un fel de împrejmuire și acolo, la lumina focului și în rugi, așteaptă să treacă noaptea pe care o consideră bîntuită de spirite rele.

Tribul Birhov se ține intenționat departe de orice civilizație. Membrii săi nu se simt bine decît goi, în mijlocul naturii. Roghi povestește că a vizitat un sat Birhov pe care guvernul indian a încercat să-l civilizeze. Din oamenii vînjoși și sănătoși dinainte nu mai rămăsese nici o urmă. Plini de păduchi, îmbrăcați în zdrențe, triști și artăgoși, așa i-a văzut Roghi pe oamenii Birhov privați de libertatea de a trăi în mijlocul naturii. La școală copiii lor învață să uite de pădure, să uite de zeul lor Soarele.

Ce se va alege de oamenii Birhov? Care este soarta lor? Ca și celelalte triburi de oameni primitivi din alte continente, ei se opun oricărui amestec, se mențin în izolare față de lumea civilizată. Dar tocmai aceasta le grăbește dispariția. În Australia, de pildă, din 300.000 de indigeni care existau acum două secole s-au menținut doar 40.000. Din 7.000 de tasmanieni, în 73 de ani de colonizare albă n-a mai rămas nici unul. Soarta oamenilor Birhov este și ea pecetluită. Datorită izolării lor își mai mențin încă rasa, dar tot izolarea va fi cauza dispariției lor. Căci nici ei nu pot scăpa de dilema: civilizare sau piere.

— Să vezi că acum au să mă ia la rost și pentru poligamie...

SĂ VEZI SAU SĂ AUZI?

Ascultători și telespectatori

Dacă în Africa și Asia epoca radioului e abia la începuturile ei, Europa, America de Nord și Australia posedă

un număr imens de aparate de radio. În ultimul deceniu cifra stațiilor de emisie existente pe aceste continente s-a dublat, ajungînd la 12.600.

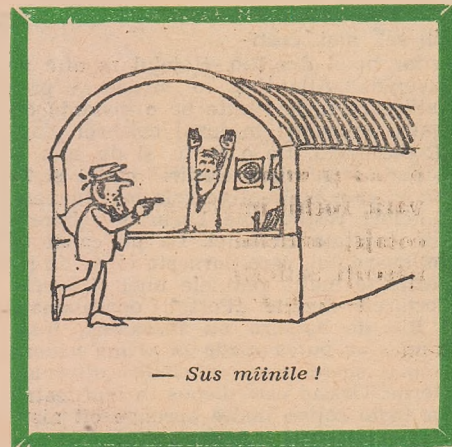
Acum cîtiva ani, în 1963, pe întreg globul funcționau 400 de milioane de aparate de radio. La fiecare 100 de locuitori ai planetei noastre reveneau, așadar, 13 aparate, dar numai 2 aparate de același număr de locuitori din Asia (excluzînd partea asiatică a U.R.S.S.) și Africa.

Televiziunea poate cita, deocamdată, cifre mai modeste. O statistică din 1963 indica existența pe glob a 130 de milioane de televizoare și 2.380 de studii de televiziune, dintre care 1.160 se aflau pe continentul european. În 1950 în Europa erau numai 15 studii de televiziune.

Dacă s-ar întocmi o hartă amănunțită a răspîndirii televizoarelor am observa că la antipodul Americii de Nord, cu 24,5 televizoare la 100 de locuitori, se află Africa, cu 0,05 aparate la același grup de populație.

Judecînd după ascensiunea vertiginosă a televiziunii, s-ar părea că în anii următori posesorii de televizoare vor fi mai numeroși decît cei ai aparatelor de radio. Cu atît mai mult cu cît tentația imaginii în culori va fi irezistibilă. Deși televiziunea are și ea o rivală de temut, cinematografia, statisticienii inclină să creadă că aceasta din urmă va fi învinsă, mai cu seamă după ce în următorii 5—7 ani televizoarele portative, de dimensiuni mici, vor deveni de circulație largă.

B. Verhovețki

— Sus mîinile!

CU PUȚINĂ IMAGINAȚIE

Moneda falsă

Imaginați-vă că aveți în față 80 de monede, dintre care una e falsă. Se cere s-o descoperiți știînd că: 1. Moneda falsă e mai ușoară decît una autentică. 2. Aveți dreptul la numai patru cîntăriri pe o balanță fără greutate.

RASPUNS

Pentru a ușura raționamentul, să presupunem că există nu 80, ci 81 de monede. Le împărțim în trei grupe de câte 27. Cîntărim două grupe de câte 27, a treia o lăsăm pe masă. Dacă balanța nu stă în echilibru, moneda falsă e în grupa mai ușoară. Dacă își păstrează echilibrul, moneda falsă e în grupa de pe masă. Așadar, și într-un caz și în celălalt, aflăm în ce grupă se află moneda falsă. Împărțim această grupă din nou în trei și cîntărim câte 9 monede, apoi grupa de 9 o împărțim iar în 3 și cîntărim câte 3 monede. Ajungem astfel la a patra cîntărire cunoscînd grupul de 3 monede în care se află cea falsă. Nu ne rămîne decît să cîntărim două monede pentru a o identifica pe aceea pe care o căutăm.

știe oricine,
coase REPEDE
și
BINE

Se poate procura și cu plata
în rate de la **MAGAZINELE
UNIVERSALE și SPECIALIZATE**
ale **COOPERATIVELOR de CONSUM**

Prețul:
Tip masă : 1 800 lei
Tip mobilă : 2 500 lei

I.C.S. MAGAZINUL UNIVERSAL BUCUREȘTI, str. Bărăției nr. 2, anunță pe cumpărătorii săi, că magazinul este deschis zilnic între orele 8—21; joi 8—13; 16—21; duminica 8—12 și oferă un bogat și variat sortiment de confecții de vară, rochii imprimate, țesături și imprimeuri pentru vară, tricotate, articole pentru plajă, galanterie, articole pentru nou născuți, articole electrice etc.

Începând de la 1 iunie 1967, noi articole se vînd și în rate.

INTREPRINDEREA 7 NOIEMBRIE

GHIMBAV - REG. BRAȘOV
Livreață întreprinderilor de stat și
organizațiilor economice socialiste, pe
bază de repartiții, următoarele produse:

Hîrtie cretată Diferite formate și culori
Carton ondulat Cu 1,2 și 3 straturi netede
Mucava gri Diferite grosimi
Confecții Diverse cutii din carton ondulat și mucava

EXECUȚIA ȘI CALITATEA EXCEPȚIONALĂ SÎNT
CARACTERISTICILE PRODUSELOR NOASTRE

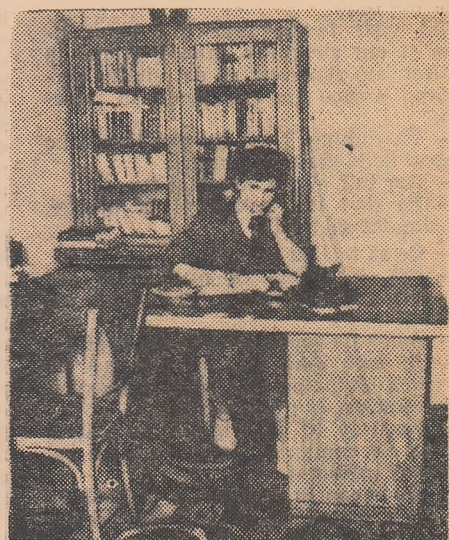
mers ușor
și pasul lin
cu sandalele
PLASTIN

ILEFOR

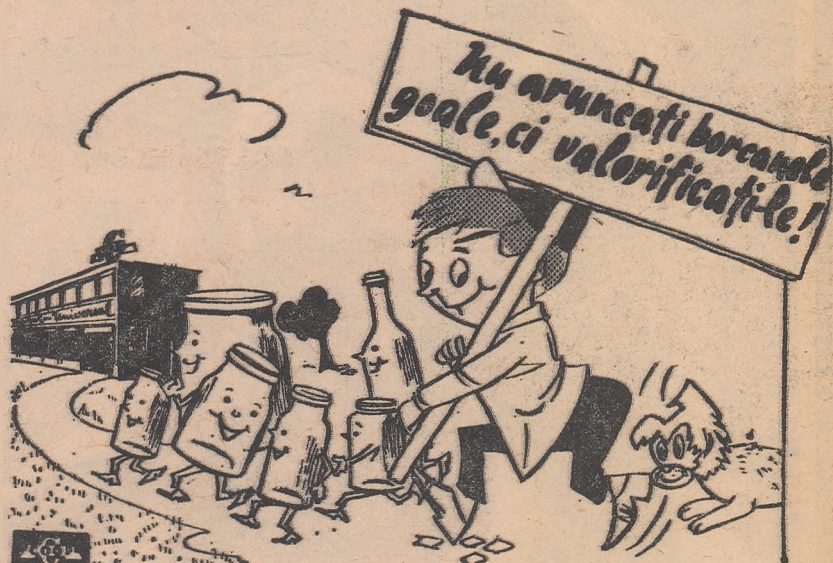
Tîrgu Mureș,
Piața Bolyaiak 13/a
Tel. 40-81

EXECUTĂ LA CO-
MANDĂ, CU GARANȚIE
pentru întreprinderi și
instituții

- birouri
- mese pentru mașini de scris
- dulapuri de arhivă
- mobilier pentru farmacii

0139 A)

Cooperativele de consum cumpără de la dv. CU PLATA PE LOC orice cantități de borcane și sticle goale prin:
- toate magazinele care vînd produse alimentare;
- centrele speciale de achiziții de sticle și borcane;
- achizitori autorizați care se prezintă la domiciliu.

IMPORTANT: SE CUMPARĂ borcane și sticle goale atît de la POPULAȚIE, cît și de la INSTITUȚII SAU ÎNTREPRINDERI (spitale, creșe, cantine etc.).

Cine cumpără un terorotron?

— Nu vă trebuie un terorotron? mă întrebă în șoaptă noul nostru coleg.
— Ce? m-am interesat eu.
— Un terorotron sau chiar mai multe, repetă el tot în șoaptă, asigurându-se în prealabil că nu ne auzea nimeni.
— Mă rog, n-ar fi rău, i-am răspuns pentru orice eventualitate. Dar cât costă?

— Depinde...
— Da, firește, am încuviințat îndată. În funcție de dimensiuni...

Expresia feței interlocutorului meu m-a făcut, însă, să înțeleg că am apucat o pistă greșită.

— Vreau să zic, am încercat s-o dreg, nu atât de dimensiuni, cât de, cum să mă exprim...

Am căutat un timp cuvântul potrivit, apoi m-am lăsat păgubaș și am încercat o altă metodă:

— Dar ai multe terorotrone?

— Cam câte și-ar trebui?

— Aș putea să mă sfătuiesc cu nevastă-mea?

— Desigur! se învoi noul nostru coleg. Dar mai repede.

Am intrat ca un bolid în biroul șefului de serviciu, mi-am mușcat buza și, pălind de durere, i-am declarat că s-a îmbolnăvit mama-mare. După zece minute am fost acasă.

— Ce s-a întâmplat? se sperie nevastă-mea.

— Nimic deosebit, am liniștit-o, găfind și ștergându-mi fruntea de nădușală. Crezi că ne-ar prinde bine niște terorotrone?

— Bineînțeles! exclamă nevastă-mea. Cite?

— De câte ai nevoie?

Nevastă-mea se repezi la telefon și formă un număr.

— Klavdia Vasilievna, nu-ți trebuie niște terorotrone? Nu, nu macaroane, terorotrone! I-a oferit cineva soțului meu și uite că nu știu ce să fac... Zici să iau? Să-ți iau și dumitale? Bine. Cite vrei? (Nevastă-mea acoperi receptorul cu mâna). Mă întrebă cum se vind, ambalate sau vârsate?

— Habar n-am, am recunoscut cinstit. Depinde din ce unghi le privești... Poate că se dau la metru...

— Klavdia Vasilievna! Soțul meu spune că depinde din ce unghi le privești. Cred că e în funcție de culoare! Înțelegi?... Apoi către mine: Te roagă să fie impermeabile.

— Perfect!

Am vîrit în buzunar toți banii lichizi și am zbughit-o înapoi. Ajuns la institut, am remarcat că activitatea serviciului nostru era paralizată în întregime.

— Tu cumperi? mă întrebă la ureche colegul de la masa de alături.

— Dar tu? m-am informat eu.

— Eu da! îmi suieră el la ureche. Îmi dau tot salariul!

— Ce să faci cu atîtea?

— Păi, se spune că nu-i chiar așa de mult. Îmi explică el. Vreo două kilograme...

— Așa-s de scumpe? m-am mirat eu.
— Și încă s-au ieftinit, remarcă un alt coleg. Principalul e să le transporti cu bine acasă, să nu se strice...

— Dacă le ții în frigider nu pătesc nimic! ne comunică colegul nostru cel mai bine informat.

— Nu încap în frigider, îi obiectă un altul. Ar trebui să le rotunjești colțurile și ar fi păcat.

— Dar se demontează foarte ușor, se auziră câteva voci.

În clipa aceea, în cadrul ușii se ivi noul nostru coleg. Am tăcut cu toții.

— Tovarăși, spuse el de data aceasta cu voce tare și fără priviri furioase în jur. Trebuie să vă cer iertare...

— Evident, s-au terminat! se necăji cineva în spatele meu. Aia din biroul de alături au acaparat totul!

— Sînt de profesie psiholog, continuă noul nostru coleg, conferențiar universitar. Tema dizertației mele cere o amplă muncă de cercetare și de aceea mi-am permis, cu un scop pur științific, vă rog să mă credeți, să fac această mică experiență psihologică. După cum vă spuneam, lucrez la o dizertație cu tema: „Unele devieri psihologice în legătură cu creșterea puterii de cumpărare...”

...Fiecare a reacționat în felul lui, cîțiva dintre colegii mei s-au necăjit, alții au rîs, mai mulți au aplaudat. În ce mă privește, l-am pîndit pe conferențiar pe culoar și i-am șoptit conspirativ:

— Chestia cu dizertația a fost bună. Te-am înțeles perfect. Plătesc întreit pentru fiecare bucată de terorotron. Bani peșin. Discreție totală... Facem târgul?...
M. Zaharov

O răbdare de fier

Studentii unui institut tehnic au construit un examinator-robot. Omul mecanic era cinstit, sincer și obiectiv: nu ținea seama de funcția părinților și de rude. Era imparțial chiar și cu fotbalistii. Întreg colectivul institutului îl ridica în slăvi. Ba unii au mers chiar pînă acolo încît au propus să fie numit președinte al comisiei de admitere, director administrativ sau măcar responsabil de cantină. Nu s-a dat, însă, curs propunerilor pentru că de fiecare dată se găsea un pretendent care știa să dea din coate mai energic. Robotul nu se supăra. El continua să-și vadă de treabă, conștiincios și modest.

Totul a mers bine atîta timp cît examinatorul mecanic s-a ocupat doar de cunoștințele studenților. Dar într-o bună zi el a fost numit oponent permanent în ședințele de susținere a dizertațiilor științifice. Din clipa aceea începură să curgă anonimele. Cite nu s-au scris pe seama robotului! Că se îmbată în orele de program, că se prezintă la consiliile științifice în stare de ebrietate, că e dubios din punct de vedere moral, că se sustrage de la plata pensiei alimentare, că ia șperț ș.a.m.d. Se impunea convocarea de urgență a unei comisii care să ancheteze cazul. Membrii comisiei cercetară profund și multilateral comportarea robotului. Îi așezară în față o sticlă de coniac și niște aperitive. Robotul rămase impasibil. Îi duseră la ștrand unde mișunau femei în costume de baie ultramoderne. Comportarea robotului fu ireproșabilă. Încercară atunci să-l ademenească cu o sumă de bani. Robotul se dovedi incoruptibil. Comisiei nu-i rămase decît să constate netemeinicia anonimelor și să se retragă.

O a doua comisie, la fel de numeroasă, făcu studii și mai aprofundate. În gura

robotului fu turnată o cantitate impresionantă de vodcă, pe care robotul o scupă imediat. Cînd unul din membrii comisiei încercă să-i dea mită, se alese cu o lovitură zdravănă. După care robotului i se întocmi o caracterizare și mai strălucită, iar autorii anonimelor fură infierați.

Următoarele două comisii confirmară concluziile primelor și aduseră robotului laude în public.

La întrebările celei de a cincea comisii robotul răspunde relativ calm. Dar în timpul discuției cu membrii comisiei a șasea cîțiva nervi de oțel îi plesniră. Iar cînd cea de a șaptea comisie îi turnă pe gît o băutură tare, robotul făcu un gest a lehamite, plescăi din buze și o înghiți. În prezența celei de a opta comisii robotul rosti cuvinte aflate la limita decenței, apoi izbucni în plîns, bătîndu-se peste pieptu-i de fier cu pumnii de masă plastică. Cea de a noua comisie reuși să-i strecoare un șperț, cu care robotul își cumpără vodcă. Iar în timpul cercetărilor efectuate de a zecea comisie, el se apropie, elătîndu-se, de respectabila locuitorie a președintelui și încercă s-o sărute. În prezența membrilor celei de a unsprezecea comisii își smulse din cap părul metalic și proferă injurii grosolane.

Cea de a douăzeci și una comisie confirmă în totul plingerile anonime la adresa robotului.

V. Podolski

Fără cuvinte.

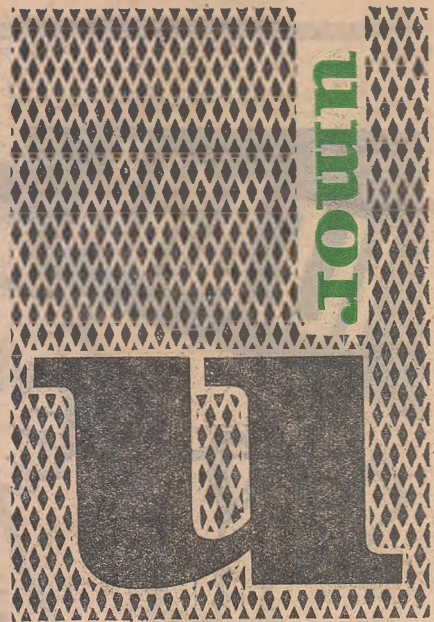
Scrisoare literară

Un tînar scriitor talentat se așeză să scrie o scrisoare unui prieten:

„Lua-te-ar dracii, de ce nu-mi înapoiezi cartea pe care mi-ai cerut-o acum o lună pentru trei zile? Îmi închipui în ce hal ai mîzgălit-o cu capete de măgar, cum ți-e obiceiul, dacă nu cumva ai dat-o altcuiva. În cazul ăsta pot să-i pun cruce. Ce individ sinistru ești, ce păianjen veninos! Vezi bine că nu-ți cer să-mi înapoiezi banii pe care mi-i datorezi, dar oricum, îți spun cinstit, mi-e rușine pentru tine! Ce-ți mai face jumătatea? Habar n-are cu ce pramatie s-a incurcat. Acum te las. Salutare”.

Apoi dădu să vîre scrisoarea în plic dar se opri subit. Posteritatea l. Scriitorii trebuie să fie foarte prudenți cu moștenirea scrisă. O dată și o dată li se editează corespondența. Stop. Dacă așa stau lucrurile, tînarul scriitor talentat nu avea dreptul să expedieze scrisoarea. De aceea se reazează la masă și concepu o nouă epistolă:

„Dragă prietene! Contemplînd joaca vîntului de seară în frunzișul bătrînilor copaci de sub fereastră, gîndul mi-a zburat la deosebirile dintre om și animal. Omul are, în primul rînd, un creier cu o mare capacitate de integrare, care cere o continuă îmbogățire a ideilor. Unul din marile miracole ale omului-creator este cartea, acest mijloc original și efemer de imortalizare a gîndurilor, de exteriorizare a lor întru informarea publicului, mijloc cu ajutorul căruia ideile devin un tezaur colectiv al întregii societăți. Nu mă simt în stare, dragul meu prieten, să exprim imensa bucurie care m-a cuprins cînd am văzut strălucind în ochii tăi nepotolita sete de cultură care îl transformă pe om în Om și cînd te-am auzit cerîndu-mi cu împrumut una dintre cărțile mele. Pradă unei emoții profunde, pur omenești, nu mi-a dat prin cap, în acele clipe, să mă întreb de ce îți lipsesc resursele materiale tocmai pentru achiziționarea acestui

volumaș. Dar toate acestea sînt mărunișuri în comparație cu nobila operă de răspîndire a gîndurilor și cunoștințelor. Mi-ai cerut un termen de trei zile pentru lectura cărții, o jumătate din rîstîmpul afectat pentru facerea lumii, iar eu, mișcat, am înțeles că erai cuprins de o sfințită nerăbdare. Ți-am împrumutat cartea despre care e vorba numai pentru că-mi plăcea; omul se străduiește întotdeauna să ofere prietenilor ceea ce îndrăgește mai mult. Dar tocmai pentru că mi-e atît de dragă, aș dori și eu s-o frunzăresc spre folosul meu, o zi sau două. Cînd ce modalitate aș putea să reintra în posesia legitimă a proprietății mele? Dacă ai avea vreo propunere constructivă, recunoștința mea nu ar cunoaște limite. Se prea poate că pesimismul meu accentuat e cauza care mă face să-mi imaginez prețioasa mea carte cu paginile îndoite și pline de desene amintind un anumit animal domestic prezent în fabule. Ori poate ai fericit și pe altcineva cu comorile spirituale ale cărții mele? Și atunci ar fi, poate, mai nobil să renunț la drepturile mele asupra ei? Nu-ți reprozez nimic, deoarece știu că ești sirguincios ca un păianjen care-și țese pinza și mai știu că ești străin de orice calcule materiale meschine. De aceea îmi repugnă sincer să-ți amintesc de suma de bani care începe cu cifra 2 și pe care ți-am pus-o la dispoziție ca un prieten adevărat ce-ți sînt. Întotdeauna am avut simțul rușinii mai dezvoltat decît simțul economiei.

Dă-mi voie să te întreb ce mai face Zorenka, frumoasa ta tovarășă de

viață? E o ființă uimitoare și aș dori din tot sufletul ca armonia desăvîrșită ce dănuie în viața voastră conjugală s-o convingă de justetea alegerii făcute. Rămii cu bine, prieten drag, îți urez noi succese în treburile tale cotidiene. O stringere de mînă amicală...”

Apoi scoase indigoul și depuse copia într-un dosar cu inscripția: „Scrisori postume”.

(După „Smerna”)

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

— Nici mie nu-mi place cum mă îmbracă